

F
EST
IVAL
2022

ITURBI

**II
FESTIVAL
DE PIANO
ITURBI**

28 d'octubre - 4 novembre 2022

***Cicle de Recitals
Iturbi***

6 maig - 4 novembre 2022

pianoiturbi.dival.es

F
EST
IVAL
2022

ITURBI

ENTITAT ORGANITZADORA

Servei de Cultura. Delegació de Teatres, MuVIM i Premi Iturbi.
Àrea de Cultura de la Diputació de València

ENTITATS COL·LABORADORES

Direcció Adjunta de Música i Cultura Popular. Institut Valencià de Cultura (IVC). Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. Generalitat Valenciana

Palau de les Arts Reina Sofia

Ajuntament de València

Palau de la Música de València

Reial Acadèmia d'Espanya a Roma

Piano aux Jacobins. Festival International

COMITÉ ORGANITZADOR

Gloria Tello Company. Diputada de Teatres, MuVIM i Premi Iturbi

Director artístic: Justo Romero

Cap del Servei de Cultura: Josep Vidal

Coordinació tècnica: Tamara Martínez, Elisa Cataluña

Administració: Amparo Pérez, Luis Blanco

Disseny gràfic: Dani Nebot, Juliane Petri

Coordinació de textos: Alexis Moya

	<i>Pág.</i>
<i>Salutacions</i>	
Toni Gaspar. <i>President de la Diputació de València</i>	7
Gloria Tello Company. <i>Diputada del Premi Iturbi</i>	9
<i>Presentació</i>	
Justo Romero. <i>Director artístic del Festival de Piano Iturbi</i>	11
II FESTIVAL DE PIANO ITURBI	15
Calendari	16
Programa	17
CICLE DE RECITALS ITURBI	49
Calendari	50
Programa	52
Intèrprets	57

© Raquel Abulafia

Toni Gaspar

L'Iturbi dels pobles

El piano és un instrument conductor d'emocions intenses; capaç d'erigir-se en altaveu de la ràbia i el dolor, de l'exaltació, i al seu torn de transmetre tendresa i melancolia, d'expressar alegria, deliris i fins i tot arribar al misticisme. És per això que parlem d'un instrument universal que vertebrava sentiments amb el pretext de la música, l'art de les muses que defineix la genètica sonora d'esta terra. Ens enorgullim com a poble tindre eixa identitat musical; i ens enorgullim com a institució organitzar uns premis que porten pel món el nom de València i d'un dels seus fills predilectes, José Iturbi.

El prestigi dels Premis Iturbi és un fet, després de 40 anys de treball continuat i més d'una vintena d'edicions organitzades per l'àrea de Cultura d'esta Diputació. La consolidació del festival, que va nàixer en temps de pandèmia com a notes d'esperança per a temps complicats, és un repte de la corporació i de l'equip que dirigeix la diputada Gloria Tello, a qui agraiem la seua determinació junt amb el personal del Servei de Cultura de la casa provincial i el nou director artístic, Justo Romero. Continuarem remant tots junts, amb el múscul que dona la col·laboració d'altres institucions, per a perpetuar el llegat del mestre Iturbi, un dels grans ambaixadors de València i els seus pobles.

Vull detindre'm en la vessant comarcal, identitat d'esta Diputació. Perquè el talent que emana de l'ADN musical de les valencianes i valencians flueix de cadascun dels seus municipis, on comptem per centenars les agrupacions musicals que donen vida al teixit social de cada poble. La comarcalització del Festival de Piano Iturbi, amb concerts a Ayora, Chiva, Gandia, Llíria, Sagunt i Xàtiva, respon al compromís que la Diputació té amb el municipalisme que representa.

Estem orgullosos de la nostra cultura musical i l'activitat dels nostres pobles, i també d'un certamen que ennoblix la imatge d'esta institució i equilibra els temps i la repercussió internacional dels Premis Iturbi. Els concerts a Roma i Toulouse mostren l'esperit innovador d'un festival que vol ser modern sense renunciar a l'essència d'un instrument tan clàssic com imprescindible.

Fa dos anys, en el context d'una incerta crisi sanitària, ens encomanàvem a la unió de les blanques i les negres per aconseguir una bona partitura amb la qual eixir del túnel i mirar al futur. La pandèmia no ha acabat d'anar-se'n, però hem recuperat el pols d'una societat que té en la música una de les seues millors vacunes.

Gràcies de nou a totes i a tots els que feu possible els Premis i el Festival de Piano Iturbi, el necessari tribut a l'illustre concertista que continua donant oportunitats a joves virtuoses en la gran festa del piano.

Toni Gaspar

President de la Diputació de València

Intensitat i emoció

Benvolguts amics i amigues del Festival de Piano Iturbi!
Benvolguts melòmans!

Hi ha alguna cosa més raonable que València, la terra de José Iturbi i tants altres virtuoses del teclat, celebre un festival especialitzat en el piano, i que aquest festival porte precisament el nom de José Iturbi, un dels grans del piano universal de tots els temps? El Festival Iturbi naix amb lògica aclaparadora com a germà del Concurs Iturbi. Tots dos biennals: un any Concurs, l'altre Festival. Amb aquesta dualitat fraternal, el nom d'Iturbi, catalitzador de totes dues cites, manté presència en la vida musical de València.

La Diputació de València ha bolcat mitjans, energia i il·lusions en aquesta edició que ara comença, i que suposa la consolidació d'una cita que va començar fa a penes dos anys, amb una programació brillant i de qualitat, que va comptar amb alguns dels millors pianistes espanyols. Aquesta edició segueix la mateixa tònica. Els ideals i els objectius són anàlegs: recordar José Iturbi guiats pel rigor, l'exigència, la inspiració i l'honoradesa que van marcar el rumb de la seua carrera.

Amb aquest ànim hem enfortit el festival, enriquit amb la incorporació de noms internacionals del teclat, com la moscovita Yulianna Avdeeva o la universal Maria João Pires. Al costat de noms propis del teclat espanyol i internacional com Carlos Apellániz, Diego Ares, Josep Colom, Carles Marín, Luis Fernando Pérez, Alexei Sitxev, Antonio Simón..., apareixen nous valors, com la jove pianista valenciana María Linares, que coprotagonitza el singular programa de l'Orquestra de València amb el mestre hispanoveneçolà Manuel Hernández Silva.

No hi falta el piano com a instrument essencial en l'àmbit de la música de cambra i simfònic. Per això, la inclusió de dues cites cambrístiques en què el piano actua amb quartets de corda i vent, i en què s'escoltarà l'estrena absoluta del quintet amb piano *Las lógicas exquisitas*, compost per Francisco Coll per encàrrec del festival. Tampoc hi falten les músiques d'altres valencians, com Óscar Colomina i Javier Costa, amb un monogràfic que engloba dues estrenes absolutes i rememora al cèlebre duo pianístic que van formar els germans Amparo i José Iturbi.

Gran del piano espanyol, Josep Colom ha volgut incloure en el recital de clausura una *Pequeña danza española* composta per Iturbi. També *Piano-Rag-Music*, la primera audició de la qual va encarregar Ígor Stravinski al pianista i compositor valencià el 1919. En definitiva, una cita plural, carregada de novetats i exigències. Apta per a tothom. Per repertori i per intèrprets. Amb la qualitat i la memòria de José Iturbi com a bandera i inspiració. Que la gaudisquen amb la mateixa intensitat i emoció que nosaltres l'hem preparada!

Gloria Tello Company
Diputada del Premi Iturbi

Reflex i memòria

De la lisboeta Maria João Pires al barceloní Josep Colom. A partir del 28 d'octubre i fins al 4 de novembre, València acull el II Festival de Piano Iturbi. Una "festa del piano" marcada per l'excel·lència i la memòria de José Iturbi, l'universal concertista valencià, mort a Los Angeles, als Estats Units, el 1980. Des de tots dos extrems de la programació i en cadascun dels seus nou concerts, aquesta nova edició reivindica la seua vocació plurinacional i la decidida obstinació de convertir-se en reflex de l'univers pianístic internacional.

Una edició que suposa la consolidació d'un festival que va començar el 2020 com a equilibri del biennal i homònim Concurs Internacional de Piano José Iturbi de València. La idea, ara ja afermada, era i és atorgar continuïtat i permanència al record d'Iturbi a la seua ciutat natal, alternat, sota el seu nom, un any en forma de concurs pianístic i un altre de festival. Sempre amb la qualitat i l'exigència que la memòria d'Iturbi, la tradició musical valenciana i el seu públic melòman mereixen.

Qualitat sense fronteres

Virtuosisme, expressió, fidelitat i nitidesa. La memòria inspiradora de José Iturbi requereix i reclama la màxima exigència artística. No podria ser d'una altra manera en un festival que porta el seu cognom i que viu amb la vocació de recordar-lo. N'hi ha prou amb la relació nominal dels 25 protagonistes per a cerciorar-se de la seua qualitat sense fronteres ni compromís.

Un acurat conjunt d'intèrprets que seria aplaudit amb entusiasme pel mateix Iturbi. Juntament amb Colom i Pires, els russos Yulianna Avdeeva i Alexei Sitxev, el madrileny Luis Fernando Pérez, Carlos Apellániz i els valencians Claudio Carbó, María Linares, Carles Marín, Óscar Oliver i Xavier Torres, que juntament amb el clavecinista Diego Ares i el fortepianista Antonio Simón són alguns dels protagonistes d'aquesta segona edició.

Encàrrec a Francisco Coll

Els continguts dels nou concerts apareixen carregats de novetat, contemporaneïtat i fust pianístic, i tracen un recorregut meticulós a través de l'evolució del teclat, des del *Concert per a quatre teclats i cordes* de Bach a l'actualitat que suposa l'estrena absoluta d'un *Quintet amb piano* nascut per encàrrec exprés del Festival al compositor valencià Francisco Coll, titulat *Las lógicas exquisitas*, el 29 d'octubre en el Centre Cultural La Beneficència, interpretat per un conjunt d'instrumentistes en què la part pianística serà defensada pel madrileny Luis Fernando Pérez, un dels virtuoses espanyols de més rang internacional.

Proposta d'alt voltatge pianístic

El recital inaugural de Maria João Pires –28 d'octubre– reflecteix l'ambició d'excellència del festival, amb un programa que abraça les millors músiques de Claude Debussy i Franz Schubert. Com també el de clausura, el 4 de novembre, a càrrec de Josep Colom, que proposa una vetlada d'alt voltatge pianístic, molt inspirada per Iturbi. A més d'incloure una breu composició original d'Iturbi titulada *Pequeña danza española*, i una altra d'Igor Stravinski estrenada el 1919 pel legendari pianista valencià (*Piano-Rag-Music*), Josep Colom tocarà obres tan afins al repertori d'Iturbi com el *Preludi, coral i fuga*, de César Franck, la *Fantasia baetica* de Falla i els *Estudis opus 25* de Fryderyk Chopin.

Antidiva del piano contemporani com Maria João, la moscovita Yuliana Avdeeva, guanyadora absoluta del prestigiós Premi Chopin de Varsòvia el 2010, protagonitza una cita imprescindible i carregada de fons, amb obres de Chopin, Spilzman (Władysław Szpilman, el virtuós que va inspirar la pel·lícula *El pianista*, de Roman Polanski), Mieczysław Weinberg i Serguei Rakhmàninov. Serà el 31 d'octubre, en el Centre Cultural La Beneficència.

Concert multitudinari

No menys rellevant és el concert multitudinari programat el 3 de novembre en el Teatre Principal de València, en què, acompanyats per l'Orquestra de València dirigida per l'hispanoveneçolà Manuel Hernández Silva, s'oferirà un programa sense precedents en què se seguirà l'evolució del teclat i en el qual s'interpretaran un total de cinc concerts amb orquestra, que inclouen el de quatre teclats de Johann Sebastian Bach, el de tres pianos de Wolfgang Amadeus Mozart, el de clavecí i *forte-piano* de Carl Philipp Emanuel Bach, el *Totentanz* per a un piano i orquestra de Ferenc Liszt, i, finalment, el *Concert per a la mà esquerra* de Serguei Prokófiev, en què intervindrà com a solista Carlos Apellániz.

Obstinació per la millor música contemporània

En la seua obstinació de defensar la millor música contemporània per a piano, el Festival, a més de promoure la creació del *Quintet amb piano* de Francisco Coll (1985), inclou un monogràfic dedicat a l'obra per a piano del paiportí Javier Costa (1958), protagonitzat per Xavier Torres i Bartomeu Jaume el 29 d'octubre. Tampoc falta la música d'un altre il·lustre compositor valencià actual, Óscar Colomina (1977), de qui Alexei Sitxev tocarà el 30 d'octubre els tres números que integren la seua obra *Imatges*.

Diferents facetes del piano

En la seua voluntat de presentar les diferents facetes del piano en l'univers del concert, el festival inclou dues sessions de cambra dedicades a quintets de piano amb cordes i amb instruments de vent, i una altra per a dos pianos i percussió, en record exprés del duo de pianos que van formar José Iturbi i la seua germana Amparo Iturbi. Carlos Apellániz,

Carles Marín, Óscar Oliver, Luis Fernando Pérez són els protagonistes d'aquest apartat cambrístic, en què també participen instrumentistes tan capdavanters com els violinistes Santiago Juan i Enrique Palomares, el viola David Fons, el violoncellista David Apellániz, l'oboïsta Roberto Turlo, el clarinetista Vicente Alberola, el fagotista Salvador Sanchis, la trompista María Rubio i els percussionistes Javier Eguillor i Jesús Salvador *Chapi*. Tots ells paisans de José Iturbi.

El Festival, promogut per la Diputació de València, compta amb l'estreta col·laboració del Palau de la Música en tres dels seus nou concerts: el recital de Maria João Pires, el monogràfic dedicat al piano de Javier Costa, i l'actuació de l'Orquestra de València dirigida per Manuel Hernández Silva en el Teatre Principal.

En definitiva, una cita expansiva i creixent, obstinada a oferir una perspectiva detallada, amena i plural de la realitat del piano i el seu univers inesgotable. Sense cap altra ambició que ser fidel a la norma de qualitat, excellència i rigor que van marcar la manera de fer en els escenaris i fora d'ells del jove pianista –*Pepito Iturbi* llavors– que el febrer del 1911 va eixir de València rumb a París becat per la mateixa Diputació de València que hui aïssa aquest festival. El seu Festival!

Justo Romero

Director artístic del Festival de Piano Iturbi

II FESTIVAL DE PIANO ITURBI

*28 d'octubre - 4 novembre 2022
director artístic: Justo Romero*

CALENDARIO_II Festival de Piano de València

I

28 d'octubre

María João Pires, piano_Palau de les Arts Reina Sofia. Auditori_19:30 h

II

29 d'octubre

Quintets amb piano I_C.C. La Beneficència_12:00 h

III

29 d'octubre

Obra per a piano de Javier Costa_L'Almodí_19:30 h

IV

30 d'octubre

Alexei Sitxev, piano_L'Almodí_12:00 h

V

30 d'octubre

Liber Quartet, pianos i percussió_C.C. La Beneficència_19:30 h

VI

31 d'octubre

Yulianna Avdeeva, piano_C.C. La Beneficència_19:30 h

VII

2 novembre_Quintets amb piano II_C.C. La Beneficència_19:30 h

VIII

3 novembre

Concerts per a teclat i orquestra_Teatre Principal_19:30 h

IX

4 novembre_Josep Colom, piano_L'Almodí_19:30 h

PROGRAMA

CONCERT I

En col·laboració amb el Palau de la Música

María João Pires, piano

I

FRANZ SCHUBERT
Sonata en La major, D 664, opus 120
Allegro moderato
Andante
Allegro

CLAUDE DEBUSSY
Suite bergamasque
Prélude
Menuet
Clair de Lune
Passepied

II

FRANZ SCHUBERT
Sonata en Si bemoll major, D 960
Molto moderato
Andante sostenuto
Scherzo (allegro vivace con delicatezza)
Allegro ma non troppo

LLOC Palau de les Arts (Auditori)_Divendres_28 d'octubre 2022_19:30 h

La vida i les seues músiques

Maria João Pires proposa en aquest concert inaugural del II Festival de Piano Iturbi un recorregut en què la música i la vida semblen entrelaçar-se i constituir-se com un únic itinerari existencial. En la primera part, dues obres de joventut de Schubert i Debussy; però de joventuts diferents, un Schubert de 22 anys i un Debussy de 28. Schubert ja amb una obra important al llom i Debussy començant la seua carrera. Eren moments històrics diferents... En la segona, l'última obra de Schubert, escrita als 31 anys. Tres anys de diferència entre la joventut de l'un i la mort de l'altre: la vida amb els seus capritxos i les seues músiques.

En Schubert tot és prematur, incloent-hi la seua pròpia mort. A l'estiu del 1819 tenia tan sols 22 anys i quinze sonates per a piano acabades. Francament, la que fa quinze li va costar i només va arribar després de l'intent inacabat d'una sonata en do sostingut menor. Siga com siga, aquesta sonata en La major és un exemple d'aquesta característica juvenil maduresa de Schubert. Juvenil per la vitalitat melòdica que desprén i maduresa per la seua capacitat de desenvolupar tota una paleta expressiva a través l'harmonia. Com a exemple del primer n'hi ha prou de pensar la bellesa del tema inicial del primer temps, d'estil personal inconfusible i que, sovint, s'ha dit que sembla propi d'un *lied*. Però, al marge d'aquesta immediata bellesa, destaca la dolçor amb què el tema tanca el moviment en una coda que, lluny d'un final efectista, sembla acariciar l'esperit recordant dolçament, per última vegada, la melodia. Esmuntat a part mereix el fascinant temps central. Està escrit a partir d'un únic i breu tema amb unes característiques quatre corxeres centrals. Aquest material basta al compositor per a oferir tot un univers harmònic d'expressivitat. Està en Re major, la dominant del qual és el La major que, en realitat, es convertirà en ànima harmònica del moviment.

Claude Debussy va escriure la *Suite bergamasque* el 1890, encara que no es va publicar fins al 1905, quan ja era un dels compositors més reconeguts del seu temps. De fet, no estava del tot convençut de la seua publicació, perquè la considerava fruit d'una època en què el seu estil no era madur. Precisament, en això rau bona part del seu interès; es pot considerar aquesta *suite* com la primera obra per a piano en què Debussy demostra la seua personalitat i en què ja es veuen les sendes per les quals discorrerà el seu revolucionari estil. La *suite* està composta per quatre números i deu el nom als versos de Paul Verlaine en el seu poema *Clair de lune*. El poema ja s'havia dut a la música en la cançó escrita per Fauré el 1887 i la seua clara influència es percep en el *Prélude* de la *suite*. El fragment més cèlebre és, sens dubte, el *Clair de lune* que ocupa el tercer número; no sols és una pàgina de bellesa inqüestionable, sinó que, probablement juntament amb el *Prélude*, és la porta d'entrada a l'univers sonor del compositor: un nou món que comença a apuntar-se. En contrast, tant el *Menuet* com *Passepied* juguen amb el diàleg amb la tradició, recordant els orígens barrocs de la forma de *suite*. En definitiva, una comunió captivadora entre futur i passat.

Quan la mort es va emportar Schubert amb tan sols 31 anys, el compositor estava en la seua plenitud creativa, fins i tot es podria dir que en el "llindar de la seua plenitud" per emprar la reflexió que Christian Wolff fa respecte de Mozart i que bé es pot aplicar també a Schubert. Aquell any va acabar obres com la *Simfonia en Do major* (novena), *El cant del cigne* o el *Quintet D 956*. L'última cosa que va escriure van ser tres sonates per a piano i l'última aquesta sonata en Si bemoll major. Aquesta obra no pot considerar-se la culminació d'un camí que la mort va truncar, sinó que és el final prematur d'un dels creadors més grans de la història de la música, i és, alhora, un dels cims del repertori pianístic.

Sense entrar en una anàlisi detallada d'aquesta obra monumental, en subratllaré tres detalls. El primer temps és una àmplia forma sonata les fronteres estructurals de la qual apareixen marcades per un misteriós trinat en el greu que sembla un misteri per resoldre. El segon resulta esgarrifós si es pensa que és l'obra d'un autor a qui li queden dos mesos de vida. Està en forma tripartida i destaca el contrast entre el do sostingut menor de la secció inicial i el La major de la central, que apareix com una esperança trencada. El quart és un rondó sonata amb un tema principal elegant amb aquesta alternança entre *legato* i *staccato*, en el final de la qual Schubert sorprèn afegint com de manera forçada una coda (*presto*): un final tan abrupte com la seua mort.

César Rus

CONCERT II

Quintets amb piano I

Santiago Juan, violí

Enrique Palomares, violí

David Fons, viola

David Apellániz, violoncel

Luis Fernando Pérez, piano

FRANCISCO COLL

Quintet amb piano "Las lógicas exquisitas"

(Obra d'encàrrec. Estrena absoluta)

Rondeau: deciso con vigore – attacca

Air: flexible

ROBERT SCHUMANN

Quintet amb piano en Mi bemoll major, opus 44

Allegro brillante

In modo d'una marcia. Un poco largamente

Scherzo (molto vivace)

Allegro ma non troppo

DMITRI XOSTAKÓVITX

Quintet amb piano en sol menor, opus 57

Preludi (lento)

Fuga (adagio)

Scherzo (allegretto)

Intermedi (lento)

Final (allegretto)

Reimaginats camins musicals

Malgrat comptats antecedents en el segle XVIII, la idea de combinar el piano amb el quartet de corda naix en una data tan tardana com el 1842, quan Robert Schumann escriu el seu fabulós *Quintet en Mi bemoll major, opus 44*. En aquells dies, i gràcies fonamentalment a Beethoven, el quartet de corda havia aconseguit, en termes de prestigi, la supremacia en l'àmbit de la música de cambra, mentre que els avanços en el disseny dels pianos havien augmentat la potència i el rang dinàmic de l'instrument rei. En unir amb genial intuïció el piano i el quartet, Schumann aprofitava al màxim les possibilitats expressives de totes dues forces combinades, alternant passatges conversacionals entre els cinc instruments amb altres de concertants en què el quartet de corda es contraposa en bloc al piano. En una època en què la música de cambra eixia dels salons i entrava a les sales de concert, Schumann va reimaginar el quintet amb piano com un gènere musical suspès entre l'esfera privada i la pública, que alterna elements quasimfònics amb uns altres de pròpiament cambrístics.

Al començament de la dècada de 1840, després de deu anys escrivint quasi exclusivament per al piano, Schumann va decidir explorar nous camins musicals i ho va fer molt a la seua manera, obsessivament i per blocs. El 1842 va decidir endinsar-se en el terreny cambrístic, pràcticament inexplorat per ell fins llavors. En l'espai de huit mesos va compondre ni més ni menys que set obres, totes majors. Però de totes, ha sigut el *Quintet* la que ha gaudit de més predicament, i amb justícia.

Si en anys anteriors Schumann semblava enorgullir-se del caràcter fosc i imprevisible de les seues composicions, en la seua música de cambra prevalen l'artesanía i la claredat formal, trets presos de gran part de la música de cambra del segle XVIII, especialment els quartets de Haydn, de qui Schumann va extraure l'ús de recursos com la imitació i la fuga; de fet, tant el *Quartet amb piano* com el *Quintet* presenten finals contrapuntístics. El del quintet és especialment enginyós, perquè combina en una fuga el tema principal del moviment inicial amb el del *finale*.

Schumann va dedicar el quintet a la seua dona Clara, que havia de tocar la part de piano en la primera interpretació privada, el 6 de desembre de 1842. No obstant això, a última hora Clara va caure malalta i va ser substituïda *in extremis* per Felix Mendelssohn-Bartholdy, que va haver de llegir a primera vista la 'diabòlica' part de piano. L'obra va revolucionar la instrumentació i el caràcter musical del quintet amb piano i el va establir com a gènere romàntic per excel·lència. Des de llavors i durant tot el segle XIX la seua literatura va anar enriquint-se amb exemples tan capdavanters com els de Brahms, Dvořák, Franck, Elgar o Fauré. A Espanya en tenim tres notables exemples signats per Granados, Esplá i Turina.

En el segle XX la tradició del quintet amb piano va mantindre el pols, amb manifestacions notables que han continuat fins hui (com demostra aquest concert), però pocs dubtarien a situar el *Quintet en sol menor opus 57* de Xostakóvitx en el primer lloc de la llista. Xostakóvitx el va compondre

durant l'estiu del 1940, quan encara estava sota l'impacte de la seua caiguda en desgràcia després de l'ominós editorial de *Pravda* (instigat per Stalin mateix) a causa de la seua òpera *Lady Macbeth del districte de Mtsensk*.

Malgrat la rehabilitació política obtinguda gràcies a l'estrena triomfal de la seua *Cinquena simfonia*, Xostakóvitx va decidir refugiar-se en la música de cambra, menys exposada a la intempèrie política, i més concretament en el quartet de corda. Després d'escriure el primer de la sèrie de quinze quartets que acabaria completant, va decidir compondre'n un altre, però aquesta vegada amb un cinqué paper reservat per a ell mateix. "Saps per què vaig escriure una part de piano en el quartet?" –va dir al seu amic Isaak Glikman– "per poder tocar-ho jo mateix i tindre un motiu per a eixir de gira amb els [quartet] Beethoven i Glazunov i veure així una mica de món". I potser és la mera presència del piano –o més ben dit, del compositor mateix al piano– el que atorga a l'obra un caràcter extravertit i congenial molt allunyat de l'hermètic intimisme dels seus quartets.

El *Quintet* es va estrenar el 23 de novembre de 1940, a Moscou, pel Quartet Beethoven, amb Xostakóvitx al piano. De seguida va adquirir una enorme popularitat (va ser creditor l'any següent del cobejat Premi Stalin), i va suscitar des del primer moment la resposta entusiasta del públic i de la crítica, que va destacar "la genuïna nissaga clàssica de la seua escriptura, marcada per la claredat formal, l'encant melòdic i el magistral ús de la polifonia".

Huitanta anys després del *Quintet* de Xostakóvitx, l'estrena absoluta de *Las lógicas exquisitas* de Francisco Coll (1985), demostra com de viva que segueix la tradició que Schumann va inaugurar fa quasi 200 anys amb el seu *opus 44*. Posseïdor d'un extens i variat catàleg que en els últims anys l'ha catapultat com el compositor espanyol de més projecció internacional, la peça per a piano i quartet de corda del jove autor valencià està escrita en dos moviments enllaçats entre si. El primer, molt viu i actiu, és una mena de rondó en què l'explosiu material va desenvolupant-se entre ritmes angulars i patrons insistents. El segon, en contrast marcat, és una ària lenta, contemplativa alhora que molt expressiva i intensa. El nou *Quintet*, que naix hui per encàrrec del Festival de Piano Iturbi, posarà una vegada més en evidència, citant paraules del crític Pablo L. Rodríguez, "aquesta mescla extrema de contraris, de fantasia, arravatament i embadaliment que és la música del compositor valencià".

Juan Lucas

CONCERT III

En col·laboració amb el Cicle de Cambra del Palau de la Música

Obra per a piano de Javier Costa

Bartomeu Jaume, piano

Xavier Torres, piano

Preludis de tardor (2003) (piano)

Deciso
Expresivo
Intenso
Cantabile
Mesto

Miniaturas de espejo (2017) (piano a quatre mans)

Lento
Inquieto
Calmo
Fluido

Donde habite el olvido (2010) (piano)

Calmo
Desolado
Intenso
Mesto
Amplio

Preludios efimeros (2011) (dos pianos) *

Rítmico
Resonante
Cantabile
Amplio
Agitado

Estels del somni (2006) (piano)

L'estel nu
L'estel daurat
L'estel metàl·lic
L'estel irisat
L'estel lleuger

Remember me!! (2021) (piano) *

**Estrena absoluta*

LLOC L'Almodí_Dissabte_29 d'octubre_19:30 h

Notes del compositor

Les obres per a piano recollides en aquest monogràfic naixen com a música intimista pensada i recreada en diferents climes i intencions expressives de manera que una mínima idea, a vegades un ritme, una sonoritat o un gest, sosté el discurs musical que pretén ser auster en recursos i ampli en el seu desplegament, tal com ho trobem en **Preludis de tardor**, amb emfatització i revaloració de l'interval de tercera, o en **Estels del somni**. L'obra per a dos pianos **Preludios efimeros** recrea la ressonància de l'instrument, efímera per naturalesa, i s'estableix un joc d'imitacions i d'intencions en l'obra a quatre mans **Miniaturas de espejo**. **Donde habite el olvido** s'inspira en l'obra poètica homònima de Luis Cernuda, i **Remember me!!** en l'ària "El lament de Dido", de l'òpera **Dido i Enees**, de Purcell.

Preludis de tardor

És la primera obra que escric per a piano. Cinc gestos sonors es desenvolupen en cinc breus moviments, que posseeixen cadascun un biaix, un ambient, un clima i una intenció expressiva diferents, tot i que edificats sobre una característica comuna: l'emfatització de l'interval de tercera com a element sintàctic. Música intimista que naix des de la ressonància del piano i des de les imatges sonores que aquesta ressonància és capaç de suggerir. El títol de l'obra pretén expressar aquesta fisonomia de peces lliures, sense pla formal prefixat –ja des d'antic assignada a les peces tipus preludi– i fa referència a més a l'estació de l'any en què van ser compostes (tardor de 2003). L'obra està dedicada al pianista Bartomeu Jaume, que la va estrenar en el cicle *Hui música* en la seu de l'SGAE de València, el març del 2004.

Miniaturas de espejo

La ressonància del piano de nou es constitueix en l'element sonor que defineix i completa aquestes quatre peces per a piano a quatre mans (*Lento, Inquieto, Calmo i Fluido*). Ressonàncies com a ressons transformats en un joc d'imitacions, espills i intencions que dona nom al títol. Escrita entre febrer i maig del 2017, està dedicada al duo Iberian&Klavier format per Laura Sierra i Manuel Tevar que l'estrenà en el Festival Internacional de Música Contemporània de Còrdova (2019).

Donde habite el olvido

La poesia de Luis Cernuda, en concret el seu poemari *Donde habite el olvido*, motiva la creació d'aquesta obra de títol homònim. La nostàlgia d'un passat millor, l'ensomni dels dies que van ser feliços, el desig d'oblit, la renúncia inevitable a tot allò estimat, suggeriments implícits en els versos de Cernuda, constitueixen ací pòsit programàtic d'aquesta col·lecció de cinc peces per a piano sol. Escrita entre novembre del 2010 i gener del 2011, per encàrrec del pianista Xavier Torres, a qui figura dedicada i que la va estrenar al Palau de les Arts amb motiu de l'IV Festival del Mediterrani.

Cada moviment té una breu citació de la poesia de Cernuda:

I.- Calmo

Canté, subí
fui luz un día
arrastrado en la llama.

II.- Desolado

Allá, allá lejos;
donde habite el olvido

III.- Intenso

Soy eco de algo;
lo estrechan mis brazos siendo aire,
lo miran mis ojos siendo sombra,
lo besan mis labios siendo sueño.

IV.- Mesto

Yo fui. Columna ardiente, luna de primavera.
Mar dorado, ojos grandes.

V.- Amplio

Sólo vive quien mira
siempre ante sí los ojos de su aurora,
sólo vive quien besa
aquel cuerpo de ángel que el amor levantara.

Preludios efímeros (estrena absoluta)

Cinc caràcters, *rítmic, ressonant, cantabile, ampli i agitat*, amb trets i intencions musicals diferents articulen aquesta obra per a dos pianos. La capacitat de ressonància de l'instrument es constitueix en l'element aglutinador dels cinc moviments, expressant cadascun una manera diferent de sonoritat pianística. Aquest recurs de la ressonància, acumulativa mitjançant l'ús del pedal, adopta el seu sentit més estricte en la segona peça *Resonante*, però també en la tercera *Cantabile*, en què l'ombreig de la melodia esdevé element generador; o fins i tot en la quarta peça, *Amplio*, en què la imitació en cànon naix des de la mateixa idea de ressonància: el primer piano fa ressonar una mica més tard la música del segon piano.

El títol intenta expressar precisament com d'efímera que és la ressonància en el piano, en el fons metàfora d'allò efímer en tot el que tinga a veure amb la bellesa i fins i tot amb la vida. La vaig escriure el 2011, per encàrrec del duo Albert Díaz i Xavier Mut, professors de piano del Conservatori Superior de les Illes Balears.

Estels del somni

L'obra consta de cinc moviments: *L'estel nu, L'estel daurat, L'estel metàl·lic, L'estel irisat, L'estel lleuger*. La va estrenar Bartomeu Jaume el setembre del 2006, a València, en el marc del 57 Congrés Internacional d'Astronàutica. Havia sigut composta durant la primavera d'aquell mateix any i va formar

part del cicle *Música i Estrelles*, organitzat per l'IVM (Institut Valencià de la Música). Cada peça té un títol que pretén evocar una sonoritat diferent: *nu, daurada, metàl·lica, irisada i lleugera*. Música que naix des del gest instrumental i sonor, com a element primigeni a desenvolupar. En aquest sentit, l'obra constitueix una continuació de *Preludis de tardor*, escrita tres anys abans. Fins i tot, hi ha una clara aproximació al primer dels preludis, que ací es constitueix com una nova relectura en *L'estel lleuger*. La possibilitat d'escoltar juntes aquestes dues obres afavoreix la intenció expressiva, unitària i cohesiva que tenen. L'obra està dedicada a Jesús Piles.

Remember me!! (estrena absoluta)

Una de les àries més belles de la història de la música –*El lament de Dido*, ària final de l'òpera *Dido i Enees* de Henry Purcell– inspira aquesta breu peça per a piano en què el *melos* de l'ària apareix transformat en una nova configuració lineal. El contingut dramàtic del text també gravita en l'obra, subratllant el moment àlgid en què Dido exclama: *Remember me, remember me!*, expressió que dona títol a la peça. La memòria, el record (expressió esgarrifosa en l'ària) es converteix ací en metàfora, en l'element fonamental del discurs musical creat, en què es juga amb l'ús recurrent d'uns trets melòdics determinats que cohesionen i unifiquen la peça. L'obra finalitza, a manera d'icona, amb una breu citació elaborada d'un fragment de l'ària mateixa. Escrita a l'octubre de 2021, està dedicada a Xavier Torres.

Javier Costa

CONCERT IV

Alexei Sitxev, piano

I

FRYDERYK CHOPIN

Andante spianato i gran polonesa brillante, opus 22

FERENC LISZT

Tres estudis de concert, S 144

Il lamento

La leggierezza

Un sospiro

FERENC LISZT

Rapsòdia espanyola, S 254

II

ÒSCAR COLOMINA

Imatges

Cant i espai - Pedra i Llum

Platja i nit - Albà

Aigua i alabastre

SERGUEI PROKÓFIEV

Sonata per a piano número 7, en Si bemoll major, opus 83

Allegro inquieto - Andantino

Andante caloroso

Precipitato

MAURICE RAVEL

La Valse

LLOC L'Almodí_Diumenge_30 d'octubre_12:00 h

Grau de virtuosisme

En els dies de pas entre el 1830 i el 1831, el jove Chopin va compondre una polonesa per a piano i orquestra que va titular *Gran polonesa brillant*. Uns anys més tard, el 1834, escriuria un *Andante spianato* per a piano sol, una peça de perfil reflexiu, en què, sobre un flux continu en semicorxeres, el compositor desplega el seu inefable melodisme. En el que seria el seu últim concert públic a París, el genial pianista i compositor polonès va presentar un díptic per a piano i orquestra consistent en la fusió de totes dues peces per oferir una obra que resulta coherent i unitària, i tan atractiva en la versió amb orquestra com en la de piano sol que gaudirem ací.

Ferenc Liszt, va compondre els seus *Estudis de concert* en el segon lustre dels anys quaranta, amb intenció no sols didàctica, sinó fonamentalment musical i expressiva. Els seus títols no són originals, sinó afegits en edicions posteriors. El primer d'aquests *Estudis*, en *La bemoll major*, és el més ampli i desenvolupat del tríptic. L'escriptura del segon, en fa menor, és sempre fluent i en moments ingràvida fet que justifica el títol de *La leggierezza*. Finalment, l'*Estudi en Re bemoll major*, posa en joc la pràctica de l'encreuament de mans per cantar el tema principal i les seues harmonies semblen anunciar la futura música impressionista.

La brillantíssima *Rapsòdia espanyola* és l'aportació de Liszt a les freqüents referències a temes espanyols dels compositors europeus romàntics. Va ser composta cap al 1863, anys després de la seua àmplia gira hispano-lusitana dels anys 1844-45, que va incloure València, on Liszt va ser aclamat i complimentat. A l'hora de compondre la seua *Rapsòdia espanyola* va agafar dos temes tan característics i ben perfilats com els de la *fallia* –de marxa solemne– i la *jota aragonesa* –peça de bravesa– per sotmetre'ls a un desenvolupament variacional i pianístic “marca de la casa”. La fallia va ser objecte de variacions per part de molts compositors, des de Corelli i Vivaldi fins a Rakhmàninov. Quant a la jota, és la mateixa que van utilitzar altres compositors que es van acostar a l'espanyolisme com, per exemple, Glinka.

El violinista, director d'orquestra i compositor valencià Óscar Colomina, de carrera internacional amb escales especialment importants a Anglaterra, els Països Baixos i Espanya, va rebre el 1920 l'encàrrec del Concurs Internacional de Piano José Iturbi, que s'havia de celebrar a València el juny del 2021, d'una obra per a ser d'interpretació obligada en les semifinals del concurs. La composició és un tríptic pianístic de considerable exigència tècnica, les peces del qual s'inspiren en tres llocs emblemàtics de València (la Catedral, la Malva-rosa i la portada del Palau del Marqués de Dosaigües), així com en poemes de Vicent Andrés Estellés i, per afegiment, constitueixen sengles homenatges a tres grans mestres de la segona meitat del segle XX: Henri Dutilleux, Xavier Montsalvatge i György Ligeti, respectivament.

La *Sonata número 7*, una de les “sonates de guerra” de Prokófiev, data del 1942 i se situa entre el ballet *Romeu i Julieta* i la *Cinquena simfonia*, cosa

que parla del grau de magisteri del compositor en aquell moment. Va ser estrenada pel gran Sviatoslav Richter a Moscou, el 18 de gener de 1943.

El primer temps s'obri amb un enèrgic tema, amb totes dues mans en paral·lel, que prompte deriva cap al pianisme motor característic del llenguatge musical de Prokófiev. Segueix una secció de *tempo* retingut, com suspès, i immediatament reprén la música la vigorosa pulsació de la secció principal, sense ser una repetició literal. Una reparació abreujada de la secció continguda, i la pàgina conclou amb el darrer record de la secció principal.

En el segon temps sobrenada l'"altre" Prokófiev, el líric, una faceta de la seua personalitat musical no menys important que la motora, perquè no debades Prokófiev és un dels melodistes més grans del segle XX. El moviment, que s'até a la forma tripartida i simètrica, imposa una pulsació quasi regular, un batec sobre el qual s'eleva el cant en el registre mitjà i greu del piano. El virtuosisme que exigeix la partitura de principi a fi s'exacerba en el tercer temps, un *Precipitato* a manera de *moto perpetuo* incontenible, anorreador.

Diàguilev va oferir el 1917 a Ravel un contracte per a col·laborar en un ballet. El compositor va crear *La Valse* i, quan va estar l'obra a punt, es va organitzar una reunió per fer una audició –piano a quatre mans– de la partitura. Diàguilev es va mostrar inquiet i negatiu durant l'audició i, finalment, va dir a Ravel: "És una obra mestra, però no és un ballet, és el retrat d'un ballet, la pintura d'un ballet". Per descomptat, allí va acabar la relació entre el promotor dels Ballets Russos i el genial compositor francès, que, segur de la qualitat de la seua obra, la va presentar com a peça simfònica i la va oferir després a la "competència", és a dir, a la companyia d'Ida Rubinstein, formada per ballarins russos que s'havien independitzat de la dictadura artística de Diàguilev, els quals la van estrenar en l'Òpera Garnier.

La primera idea de Ravel era retre tribut a Johann Strauss, però havien passat moltes coses a Europa... Finalment, Ravel va plasmar una versió crítica, distanciada, àcida, no ja del vals, sinó del seu significat com a representació d'una època d'esplendors passades i d'autocomplaença culpable. El vals ravelià reflecteix més la Viena de Freud que la de Johann Strauss.

Com és ben sabut, la major part de les composicions orquestrals de Ravel tenen també versió i vida pròpia pianístiques: és el cas de *La Valse*, de la qual hi ha versions per a dos pianos i per a piano sol: aquesta, la que escoltarem ací, és una autèntica prova per a mesurar el grau de virtuosisme de l'executant.

José Luis García del Busto

CONCERT V

Liber Quartet

Carles Apellániz, piano
Óscar Oliver, piano
Javier Eguillor, timbales / percussió
Jesús Salvador "Chapi", percussió

I

GEORGE GERSHWIN
Rhapsody in blue (versió per a dos pianos dels mateixos intèrprets, inspirada en la gravació de José i Amparo Iturbi)

BÉLA BARTÓK
Sonata per a dos pianos i percussió, opus 57
Assai lento – Allegro molto
Lento, ma non troppo
Allegro no troppo

II

ÍGOR STRAVINSKI
La consagració de la primavera

Jocs i colors per als Iturbi

El 1924, el director d'orquestra nord-americà Paul Whiteman va decidir organitzar un concert en què s'elevava el jazz a la categoria de repertori culte. Entre els autors a qui va proposar compondre per a aquesta vetlada estava George Gershwin, que només va disposar d'un mes per a escriure la partitura. Es va posar com a repte demostrar la falsedat que el jazz depenia només dels ritmes de dansa. Va triar la forma de rapsòdia i la va titular *Rhapsody in blue*, inspirat per la pintura *Nocturn en negre i or*, de McNeill Whistler. A causa de la urgència, va haver de ser Ferde Groffé qui en fera l'orquestració per a *jazz band*, si bé la idea del clarinet que obri l'obra amb un *glissando* de dèsset notes en escala diatònica és de Gershwin mateix.

La versió per a dos pianos d'aquest concert és un arranjament dels seus intèrprets, Carlos Apellániz i Óscar Oliver, a manera d'homenatge als germans José i Amparo Iturbi, que van ser els primers a interpretar-la en una versió pròpia per als mateixos instruments, en el Carnegie Hall, el 1938, ja mort Gershwin. Per desgràcia, no es conserva aquesta partitura, però sí que hi ha alguns enregistraments de tots dos interpretant-la. A més, José va ser el primer pianista que va tocar la versió per a piano i orquestra simfònica feta per Groffé el 1942, que és la que sona des de llavors.

El disc permet apreciar que l'enfocament dels Iturbi era esquemàtic i amb improvisacions. "Curiosament, no és el típic arranjament en què es manté la part solista per al primer piano i el segon exerceix el rol de l'orquestra – assenyalen Oliver i Apellániz– tot el material està repartit entre tots dos. Hi ha un diàleg concertant freqüent entre tots dos, però no segons el concepte clàssic de piano i orquestra".

Sobre aquesta idea dels Iturbi transita aquest arranjament, en què els seus autors confessen que han volgut introduir molts jocs, afegint quartes i abundant arpeggiat, dotant-lo d'un colorit genuïnament jazzístic. "Fer-ho en dos pianos té sentit –confessa Oliver– perquè Gershwin mateix ja ho va fer per a un de sol, mostrant que era possible retindre a través del teclat l'esperit de la rapsòdia primigènica".

La idea de confrontar piano i percussió preocupava especialment Béla Bartók. A la seua manera d'entendre, el teclat no compensava del tot la sonoritat de la percussió, que ell trobava "feridora". Així que va decidir que aquest equilibri només podia resultar satisfactori afegint un segon piano i, quan va rebre un encàrrec de la Societat Internacional per a la Nova Música de Basilea, per commemorar el desè aniversari, va concebre la *Sonata per a dos pianos i percussió*. Aquesta última està composta per les timbales, el bombo, les caixes, els platerets, el tam-tam, el triangle i el xilòfon. Bartók es va mostrar especialment detallista en les seues indicacions en la partitura per als percussionistes, especificant si havien d'emprar baquetes blanques o dures, a més d'altres particularitats.

La partitura arranca amb un extens primer moviment, amb una introducció lenta en què els pianos ja demostren el seu potencial percussiu, i esclata en un trepidant *allegro molto* en forma sonata. El segon moviment, en què els platerets estan suspesos, és un exemple d'aquests moments "nocturns" que abunden en la música bartoquiàna. L'*allegro non troppo*, festiu i popular, destaca pel protagonisme del xilòfon, i s'apaga serenament, deixant suspesos en l'aire els ressons de la caixa i els platerets, que ja no xoquen, sinó que es freguen, per aconseguir aquest miraculós *diminuendo*. La sonata es va estrenar a Basilea el 1938, i el 1940 Bartók l'adaptaria com a *Concert per a dos pianos, percussió i orquestra*.

La consagració de la primavera d'Ígor Stravinski per als Ballets Russos de Serguei Diàguilev va veure la llum el 1913 a París, en una jornada en què el públic va acabar a punyades entre entusiastes i detractors d'aquella música. Stravinski va fer un arranjament per a dos pianos per als assajos, que és el punt de partida de la versió del percussionista Jesús Salvador *Chapi*, en el qual s'afeg la presència de dos percussionistes. El plantejament primer és el respecte a la versió orquestral en el seu vessant percussiu i pensada per a ballar, conservant el seu caràcter primitiu, rítmic i brutal. Per això utilitza els mateixos recursos que Stravinski mateix i afeg colors i textures en els instruments de làmines, com el vibràfon i el xilòfon, per reforçar les melodies repetitives del rus. "La timbala és utilitzada com un contrabaix, remarcant els motius arcaics originals –explica *Chapi*– El xilòfon és emprat per a recrear les freqüències agudes del vent, en tant que els *pizzicati* de les cordes són emulats mitjançant el registre greu, amb baqueta de llana". L'arranjament es val del so cristallí del vibràfon per recrear-se en aquests passatges onírics que confereixen peculiaritat litúrgica al conjunt. "També –prosegueix *Chapi*– s'utilitzen el bombo, el tam-tam, el güiro, el triangle i els plats, com ho feia el mestre, per a l'atmosfera de ritual que impregna l'obra".

Javier Eguillor destaca que en aquesta versió ens trobem amb moments com el segon número, en què la vertiginositat dels instruments de vent de fusta és evocada pel bombo atresetat. "A més", precisa Eguillor, "*Chapi* hi ha afegit efectes de tam-tam amb plats xinesos, que poden reproduir aquests *crescendi* tan efectistes de Stravinski". Tot conclou amb l'apoteosi de la timbala i el bombo presents en l'original.

Martín Llade

CONCERT VI

Yulianna Avdeeva, piano

I

FRYDERYK CHOPIN

Polonesa fantasia, opus 61

WŁADYSŁAW SPILZMAN

La vida de les màquines

MIECZYŚLAW WEINBERG

Sonata número 4, en si menor, opus 56

Allegro

Allegro

Adagio

Allegro

II

SERGUEI RAKHMÀNINOV

Quatre preludis, opus 23

Número 10, en Sol bemoll major

Número 9, en re bemoll menor

Número 8, en La bemoll major

Número 7, en do menor

Sonata per a piano número 2, en si bemoll menor, opus 36

Allegro agitato

Non allegro

Allegro molto

LLOC Centre Cultural La Beneficència_Dilluns_31 d'octubre_19:30 h

Un piano a Varsòvia

És ben coneguda la pel·lícula *El pianista* de Roman Polanski, protagonitzada per Adrien Brody i el guió del qual gira al voltant de les vivències que el pianista polonès Władysław Szpilman (Sosnowiec, 1911 - Varsòvia, 2000) va compilar en les seues memòries, titulades *El pianista en el gueto de Varsòvia*. Més enllà de la seua vibrant i cinematogràfica biografia, l'obra de Szpilman com a compositor ha sigut menys difosa, almenys fora de les fronteres poloneses. Confiat a Yulianna Avdeeva per la família del pianista mateix, el manuscrit de *La vida de les màquines* data del 1933. Es tracta d'una peça curta amb forma de *suite* en tres moviments, amb reminiscències del Prokófiev més primerenc i és una bona mostra de la inquietud de Szpilman com a autor.

El film de Polanski esmentat presenta una banda sonora quallada de peces de Chopin, que no debades obri i encapçala aquest recital amb la seua *Polonesa-Fantasia opus 61*, una peça certament intricada i enigmàtica, a més d'exigent, amb els seus tretze minuts de duració. Publicada el 1846, aquesta obra no va recollir l'èxit immediat d'altres partitures de Chopin. De fet, va haver d'esperar al segle XX perquè pianistes de la talla de Rubinstein, Horowitz o Arrau reivindicaren la seua genialitat.

La figura com a compositor de Mieczysław Weinberg (Varsòvia, 1919 - Moscou, 1996) s'alça cada vegada més consistent i reconeguda, amb la seua obra cada vegada més present en la programació de nombrosos auditoris. Nascut a Polònia, amb tot just vint anys d'edat, el 1939, es va traslladar a la Unió Soviètica per sobreviure, forçat per l'avanç de les tropes nazis sobre Varsòvia. A penes dos anys després tornaria a veure's desplaçat per l'avanç alemany, i va recalant finalment a l'Uzbekistan, on coneixeria Xostakóvitx, determinant per a facilitar la seua instal·lació definitiva a Moscou des del 1943.

Dedicada al pianista Emil Guilels, la *Sonata número 4 en si menor, opus 56* data del 1955 (l'estrena tindria lloc el febrer del 1957). Els seus quatre moviments (*Allegro - Allegro - Adagio - Allegro*) són una il·lustració paradigmàtica del canvi de terç que s'havia consumat en l'expressivitat pianística durant la primera meitat del segle XX, deixant arrere el romanticisme tardà i abundant en un expressionisme cada vegada més marcat. Estem davant una peça de recognoscible empremta, en un recòndit però manifest diàleg amb l'obra del seu amic esmentat Xostakóvitx.

En aquesta vetlada que ens proposa Yuliana Avdeeva, tenint en compte els esdeveniments esmentats i el paralelisme entre les vivències de Szpilman i Weinberg, hi ha, doncs, tot un fil conductor, una mena de guió no escrit al voltant dels disgustos, les tragèdies i els patiments que la Segona Guerra Mundial va portar per a una generació d'intèrprets i creadors. Tots dos autors, Szpilman i Weinberg, semblen abonar aquesta imatge inesborrable del llargmetratge de Polanski, aquesta idea fantasmagòrica d'un piano solitari, sonant encallat enmig de Varsòvia, assolada i deserta arran de la irrupció de les tropes alemanyes.

La pianista moscovita Yuliana Avdeeva conserva no debades vincles estrets amb Polònia, un país que ve marcant d'alguna manera la seua biografia. Premiada en el Concurs Chopin de Varsòvia en l'edició del 2010, tot just amb 25 anys d'edat i sent llavors la primera dona a guanyar el certamen des que la gran Martha Argerich fera el mateix el 1965.

Siga com siga, la segona part d'aquesta vetlada suposa tot un *tour de force* pels clàssics, en concret per l'obra pianística de Serguei Rakhmàninov, de qui escoltarem quatre dels seus *Preludis, opus 23* i la seua *Sonata per a piano número 2, en si bemoll menor, opus 36*. Hi trobem el Rakhmàninov més paradigmàtic: virtuós, explosiu, arravatat, genial.

En el cas dels *Preludis*, es tracta d'una selecció de l'*opus* més primerenc, la sèrie de deu preludis del 1903 que Rakhmàninov completaria després el 1911, amb una segona sèrie de tretze. Des de Chopin, que de ben segur va servir d'inspiració i model per a aquestes peces, cap altre autor havia conferit una talla i una magnitud semblants a aquesta forma musical, aprofundint certament en la seua expressivitat. Avdeeva presenta ací, en concret, els quatre últims de la primera sèrie de deu, curiosament ordenats en sentit invers, del 10 al 7.

La *Sonata per a piano número 2* és deu anys posterior als preludis esmentats. Data, doncs, del 1913, si bé Rakhmàninov va revisar la peça quasi dues dècades després, el 1931, i va acurtar una miqueta la duració total de la peça. Hi ha fins i tot una versió darrera, del 1940, conjuminada pel cèlebre Vladímir Horowitz, que hi va combinar elements de totes dues versions autògrafes. Fins i tot Hélène Grimaud va fer el mateix amb una versió una mica més personal de l'obra.

Composició extensa en la versió original, de quasi mitja hora de duració, els seus tres moviments (*Allegro agitato - Non allegro - Allegro molto*) suposen una mena de salt al buit, vertiginós i agitat. S'ha parlat sovint que Rakhmàninov expressa ací les seues aficcions i el seu neguit sobre l'incert futur de Rússia, a les portes llavors de la Revolució d'Octubre del 1917.

Alejandro Martínez

CONCERT VII

Quintets amb piano II

Roberto Turlo, oboé

Vicente Alberola, clarinet

Salvador Sanchis, fagot

María Rubio, trompa

Carles Marín, piano

I

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Fantasia per a piano en do menor, K 475

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Quintet per a piano i instruments de vent en Mi bemoll major, K 452

Largo - Allegro moderato

Larghetto

Allegretto

II

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Fantasia per a piano en sol menor, opus 77

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Quintet per a piano i instruments de vent en Mi bemoll major, op 16

Grave - Allegro ma non troppo

Andante cantabile

Rondeau (Allegro ma non troppo)

LLOC Centre Cultural La Beneficència_Dimecres_2 novembre_19:30 h

De fantasies i quintets...

Mozart: *Fantasia per a piano en do menor, K 475*

Sol dir-se que la “fantasia” és una forma musical que atorga la màxima llibertat organitzativa al compositor, ja que ve a ser l'artifici d'una peça improvisada en el moment. Va tindre notorietat en el Classicisme i el Romanticisme, encara que l'origen cal trobar-lo molt abans, en ple Renaixement. Mozart no la va cultivar en excés i la *K 475* és, sens dubte, la més ambiciosa. Emparentada temporalment i musicalment amb la *Sonata per a piano K 457*, parlem de dues obres d'absoluta maduresa en l'ús magistral de les variacions tonals. També en la inaudita riquesa expressiva, que aconsegueix extraure quasi des de les entranyes d'aquests primers acords greus i misteriosos, sense solució de continuïtat, elegància, poesia i lirisme, fins a, quasi sense adonar-nos, desembocar en un tema de gran delicadesa i intimitat, *andantino* marcat i repetit fins a sis vegades. Tot això deriva en un passatge més turbulent i virtuós i torna de nou la pau emocional. No obstant això, La *Fantasia* torna a aquest to lúgubre i sinistre de l'inici, encara que una mica menys tràgic, i que serveix per a donar pas a la coda en un to d'un cert repòs interior.

Mozart: *Quintet per a piano i instruments de vent, en mi bemoll major, K 452*

Quan Mozart va concloure el *Quintet per a piano i instruments de vent en Mi bemoll major, K 452*, va escriure a son pare exultant, “jo mateix el considere el millor que he escrit en la meua vida”. Encara que pot ser una exageració pròpia de l'entusiasme, no serem els que discutirem el geni, perquè estem davant d'una peça magistral d'enorme refinament i talent concertant. El *largo* és una introducció majestuosa d'una certa gravetat imposada pels acords dels vents. Una breu intervenció de la trompa introdueix la resta dels compareixents que repeteixen individualment una memorable frase de set notes. El moviment es tanca amb una coda en què la trompa adopta, de nou, un cert paper protagonista.

El magistral *larghetto* s'inicia amb un trinat introductor a un diàleg com-movedor entre els vents. Té l'aire clàssic dels adagis mozartians en un to contemplatiu. L'*allegretto* és un rondó que recorda els darrers moviments dels seus últims concerts per a piano, en què és aquest qui l'inicia a solo, esperant la resposta orquestral. Cap a la meitat, un calderó, tan característic de les seues obres concertants, introdueix una *cadenza*, que reprén el tema principal fins a desembocar en la breu coda.

Beethoven: *Fantasia per a piano en sol menor, opus 77*

Una altra fantasia, però amb un caràcter diferent de la mozartiana. Es tracta de la improvisació de qui, quasi als 40 anys, ja “pensa” en una altra dimensió intel·lectual; un Beethoven a qui les idees, fins i tot les més capritxoses, se li amunteguen, sense filtres, per expressar-les immediatament en el piano. L'inici és quasi transgressor, emprant una

escala descendent que amb algunes variacions esguita l'obra més de deu vegades, i la tanca. La riquesa formal, tonal, melòdica en tot just deu minuts és enlluernadora, com ho és també l'expressiva.

Els relativament breus compassos acullen una successió d'estats emocionals des de la vehemència, l'heroisme transcendent, al més líric *cantabile* a través d'una riquesa musical aclaparadora. Beethoven el 1809 sembla reivindicar la seua emancipació musical absoluta. Una obra inesperada en què és difícil intuir el que esdevé dos compassos després. En la part central, per si faltara alguna cosa, s'inicien set variacions, sobre un tema, que desemboquen en la coda. No sense abans, després d'una nova variació camuflada i, de nou, l'omnipresent escala amb què s'inicia aquest certament insòlit i excepcional *opus 77*.

Beethoven: *Quintet per a piano i instruments de vent, en Mi bemoll major, opus 16*

El *Quintet per a piano i instruments de vent* de Beethoven pren com a font d'inspiració el *K 475* de Mozart ja escoltat. Les seues similituds no poden esmentar-se sense fer-ho també de les significatives diferències. Cronològicament, el *Quintet* de Mozart és una obra de maduresa, mentre que el de Beethoven és pàgina de joventut, encara que... qui ho diria després d'escoltar-lo! La lenta introducció, *grave*, parla d'un Beethoven que vol mostrar-se seriós des de l'inici.

Aquest primer moviment és tan extens com els dos següents i, després d'un inici protagonitzat pels vents replicats pel piano, els temes van passant dels uns als altres de manera bastant democràtica. Una *cadenza* del piano introdueix l'*allegro* pròpiament, que es mostra més fresc que dramàtic. En la coda una virtuosa trompa introdueix el trinat del piano. El meravellós *andante cantabile* és, obertament, un moviment de lluïment expressiu de cada solista tant a solo com en conjunt i, abans de res, una lliçó de genialitat melòdica. El rondó, lluny del to de l'inici, és un *divertimento* lúdic i despreocupat, que inclou una lleugera *cadenza* del piano. Un llarg trinat d'aquest dona peu als acords dels vents que tanquen l'obra.

Joaquín Guzmán

CONCERT VIII

En col·laboració amb el Palau de la Música

Orquestra de València

Carlos Apellániz, piano

Diego Ares, clavecí

Claudio Carbó, piano

María Linares, piano

Óscar Oliver, piano

Antonio Simón, forte-piano i piano

Xavier Torres, piano

Manuel Hernández Silva, director

I

JOHANN SEBASTIAN BACH

Concert per a quatre teclats, en la menor, BWV 1065

Allegro

Largo

Allegro

(Claudio Carbó, María Linares, Óscar Oliver, Antonio Simón)

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Concert per a tres pianos, en Fa major, K 242

Allegro

Adagio

Rondo (Tempo di menuetto)

(Claudio Carbó, María Linares, Óscar Oliver)

CARL PHILIPP EMANUEL BACH

Concert per a clavecí i forte-piano, en Mi bemoll major, H 479

Allegro di molto

Larghetto

Presto

(Diego Ares, clavecí; Antonio Simón, forte-piano)

II

FERENC LISZT

Totentanz, dansa macabra, per a piano i orquestra, S 126

(Xavier Torres)

SERGUEI PROKÓFIEV

Concert per a piano número 4, en Si bemoll major, per a la mà esquerra, opus 53

Vivace

Andante

Moderato

Vivace

(Carlos Apellániz, piano)

Recorregut prodigiós per la història del teclat

Llevat que la meua malparada memòria em traïska, crec que no s'han vist reunits en un mateix concert (almenys, a Espanya) un piano –uns quants pianos, en aquest cas–, un *forte-piano* i un clavicèmbal (o clavecí, que per aquests dos noms és conegut), instruments tots tres d'una mateixa família, la de la tecla, encara que no sempre ben avinguts.

Em resistisc, encara que siga en unes línies breus, a deixar d'explicar ací les diferències entre aquests, ja que, malgrat pertànyer els tres a un únic arbre genealògic, són poques les coincidències en els seus ADN. Primer va ser el clavecí, sorgit durant el Renaixement i perfeccionat en el Barroc. En els primers anys del segle XVIII, l'època dels clavecinistes més grans de la història (Johann Sebastian Bach, George Friedrich Händel, Domenico Scarlatti o François Couperin, per no fer més extensa la nòmina), a un bon home de Pàdua anomenat Bartolomeo Cristofori –compositor i constructor d'instruments– li va pegar per afirmar que el clavecí es queda curt per a expressar la profunditat autèntica del llenguatge musical del teclat i que cal crear un nou instrument amb què es contrasten més i millor els *piano* i els *forte*. “*Gravicembalo col piano, e forte*”, el bateja ell, si bé no tarda molt a ser denominat amb un altre terme: *forte-piano*. I es posa mans a l'obra amb el seu invent, no massa ben acollit al principi, tot cal dir-ho.

El clavecí pessiga les cordes amb uns plectres (és, per tant, un instrument de corda pulsada), en tant que el nou *forte-piano* colpeja les cordes amb uns martellets (es tracta, doncs, d'un instrument de corda percutida). S'assemblen molt en l'aspecte extern, però no en l'intern. En aquest sentit, el *forte-piano* té més parentiu amb el clavicordi –que utilitza martellets en compte de pues–, instrument relegat a l'àmbit domèstic pel seu escàs volum sonor. Durant molt de temps, quan una catedral o una església encarregava la construcció d'un òrgan, l'orguener lliurava al mateix temps un clavicordi perquè l'organista poguera assajar quan volguera i on volguera sense necessitat de turmentar les orelles de ningú.

Finalment, el piano, el més universal de tots els instruments de tecla, no és sinó un *forte-piano* evolucionat, capaç per si sol d'oferir pràcticament les mateixes prestacions que tota una orquestra simfònica. Però tampoc hi ha unanimitat a l'hora d'establir quan aquest instrument deixa de ser un *forte-piano* i passa a ser un piano. Ludwig van Beethoven comença la seua trajectòria com a compositor assegut davant d'instruments construïts per Anton Walter (que són els mateixos que amb anterioritat han utilitzat Franz Joseph Haydn i Wolfgang Amadeus, entre molts altres), però en els seus anys darrers els *forte-pianis* que emprà Beethoven són deguts a Conrad Graf. I aquests mateixos instruments de Graf són tocats després per Robert Schumann o Fryderyk Chopin. Llavors, cal continuar denominant-los *forte-piani* o ja s'hi pot fer servir el terme piano?

Des dels anys 80 del segle passat, amb l'auge del moviment historicista, clavecí, *forte-piano* i piano han coexistit, però no sempre de manera tranquil·la (per això deia al principi d'aquestes notes que, encara que membres

d'una mateixa família, no s'han portat bé en molts moments). Els més puristes sostenen que no es pot interpretar –més aviat, que no s'ha d'interpretar– la música de Bach o de Scarlatti amb un instrument –el piano– per al qual no va ser concebuda, senzillament perquè no existia en aquell temps, mentre que els més transigents (globalistes musicals, podríem anomenar-los) no hi troben el més mínim inconvenient. El concert d'aquesta vesprada-nit és, per tant, un prodigiós compendi que servirà a l'oïdor per a gaudir de les sonoritats d'aquests tres instruments. Que cadascú extraga després les seues pròpies conclusions, perquè, si alguna cosa mai hauria de tindre cabuda en la música, és el dogmatisme. I, molt menys, el fanatisme.

El programa és, a més, un altre exemple clar de convivència pacífica entre períodes musicals, perquè comença en el Barroc (*Concert per a quatre teclats, en la menor, BWV 1065* de Johann Sebastian Bach, que no és sinó un arranjamant propi del *Concert per a quatre violins en si menor, opus 3 número 1 RV 580* del venecià Antonio Vivaldi), transita per l'*Empfindsamer Stil* o estil sentimental (*Concert per a clavecí i forte-piano en Mi bemoll major, H 479*, de Carl Philipp Emanuel Bach, el més avantatjat dels fills de Johann Sebastian) i el Classicisme (*Concert per a tres pianos i orquestra número 7, en Fa major, K 242*, de Wolfgang Amadeus Mozart), s'endinsa en el segle XIX (la *Totentanz* o *Dansa macabra* de Ferenc Liszt) i conclou en ple segle XX (*Concert per a piano número 4, en Si bemoll major, per a la mà esquerra, opus 53*, de Serguei Prokófiev). Tot un recorregut cronològic seductor en què es podrà apreciar i entendre l'evolució del teclat al llarg de les tres centúries passades.

Eduardo Torrico

CONCERT IX

Josep Colom, piano

I

CÉSAR FRANCK
Preludi, coral i fuga

(Pausa dos minuts)

JOSÉ ITURBI
Pequeña danza española

ÍGOR STRAVINSKI
Piano-Rag-Music
Tango

MANUEL DE FALLA
Fantasia Baetica

II

FRYDERYK CHOPIN
Dotze estudis opus 25
Número 1, La bemoll major
Número 2, fa menor
Número 3, Fa major
Número 4, la menor
Número 5, mi menor
Número 6, sol sostingut menor
Número 7, do sostingut menor
Número 8, Re bemoll major
Número 9, Sol bemoll major
Número 10, si menor
Número 11, la menor
Número 12, do menor

LLOC L'Almodí_Divendres,_4 novembre_19:30 h

Fugues, danses, visions romàntiques

Bell i ben travat concert que obri un món ple de significats, de clarobscurs i de suggeriments partint de l'ordenació adequada dels complexos materials a vegades.

Franck: Preludi, coral i fuga

La no gaire àmplia producció per a piano de César Franck ve representada habitualment per dos tríptics, *Preludi, coral i fuga*, la més coneguda, del 1884, i *Preludi, ària i final*, conclosa el 1887. En ambdues destaca l'art seré, en certs aspectes rememoratiu d'un classicisme llunyà, però entremesclat de llums romàntiques d'última hora del compositor belga. L'obra que hui es toca s'inicia en si menor, en un *moderato*. El *coral, poco più lento*, en Mi bemoll major, es construeix a partir de tres exposicions successives del tema, solcat per compassos marcats *cantabile* sotmesos a modulacions estratègiques.

Alain de Place ha subratllat la importància d'una llarga i dolorosa frase, una a manera d'*airoso* embolcallat en cromatismes, que acull dins seu la cèl·lula "cíclica" amb que s'inaugura la composició. Després d'un passatge de transició s'exposa el tema de la *Fuga*. Són tretze compassos a manera de recitatiu units a 29 de tipus rapsòdics banyats en curiosos arabescos de tresets de semicorxeres a la mà esquerra. Es deu haver comprovat llavors que el tema fugat no és un altre que el cíclic escoltat al principi.

Iturbi: Pequeña danza española

És bonic l'homenatge al pianista, director i compositor que dona títol al Festival programant aquesta diminuta peça, espumosa i lleugera, d'accentuació sincopada, d'aire netament popular, que en la segona meitat esbossa uns compassos a manera de *copla*. Ritme llatí contagiós, que oscil·la contínuament i que alterna entre dues i tres divisions de corxeres. L'obreta data del 1934, any en què Iturbi la va publicar amb una dedicatòria a la seua filla. No pot desconèixer-se el parentiu amb algunes de les peces que componen la *Iberia* d'Albéniz.

Stravinski: Piano-Rag-Music. Tango

La primera obra està molt lligada a Arthur Rubinstein, el qual, a fi de donar uns diners a Stravinski, que estava en dificultats, va encarregar el 1919, de passada que al rus, una partitura a Falla. Així van nèixer *Piano-Rag-Music* i la *Fantasia baetica*. Rubinstein, que aquells dies iniciava una enlluernadora carrera, va estrenar aquesta última composició a Nova York el 1920, però prompte se'n va oblidar.

La stravinsquiana es defineix pel seu caràcter fragmentat, marcat per elements inesperats que interrompen el discurs i pel seu aire improvisat. Batega la idea que Stravinski volia fer una paròdia d'aquest gènere musical nord-americà, el *ragged-time* o *ragtime* (temps esquinçat). "Una cubista aproximació al vertader *ragtime*", descriu Chris Dingle, que, curiosament, no va ser estrenada per Rubinstein, sinó, precisament, per José Iturbi. Ho va fer a Lausana el 1919. El *Tango*, del 1940, deriva d'una cançó popular. De nou accentuació sincopada de línia trencada. En tres o quatre minuts, destaca Martín Bermúdez, s'escolten ni més ni menys que deu temes, tres dels quals repetits. El 1953 Stravinski en va fer una versió orquestral.

Falla: Fantasia baetica

És una peça difícil –de sentir i de tocar–, aspra, dura, martellejadora, però dotada d'un estrany atractiu que podríem definir com a tellúric, ancestral, d'una força i d'una tensió quasi insuportables. La melodia, abrupta, masculina, s'identifica amb el ritme i amb els demolidors acords, forts i dissonants. És, sens dubte, l'essencialització d'allò *jondo*. Estructura més aviat rígida, la d'un típic ABA. Al llarg d'uns 13 minuts assistim a una contínua fluctuació de *tempi*: *allegro moderato*, *giocososo* (*molto ritmico*), *flessibile* (*scherzando*), *assai più mosso*... Inclou un *intermezzo* (*andantino*). Arpegis guitarrístics, escales, trinats, se succeeixen incontinentment. Les textures són massa atapeïdes i cenyides per a això. El tema que inaugura la composició està sempre present, persistent, penetrant, obsessiu.

Chopin: Dotze estudis opus 25

Parlar de Chopin és parlar del piano en el seu estadi més alt. El polonès va obrir noves vies tant en l'estructura com en el llenguatge i va establir vies expressives i formals per dotar de poesia, de *cantabilitat* –molt italiana –la seua música; per a aconseguir un colorit variat, aconseguir el clarobscur, la delicadesa en la regulació i en el fraseig, el domini del discret adorn. Dins del seu catàleg ocupen un lloc molt especial els *Estudis*, que apareixen dividits en dos quaderns, l'*opus 12* i l'*opus 25*. Hi cal afegir els tres escrits per al *Méthode des Méthodes* de Fétis i Moscheles.

Els *Dotze estudis opus 25* van ser publicats a Leipzig, París i Londres el 1837. Jesús Bal y Gay ressaltava en el seu magnífic llibre sobre la música pianística chopiniana les dificultats i alhora les solucions tècniques apuntades. Stephen Heller va ser especialment entusiasta amb aquests *Estudis*, ens recordava Ashton Jonson, en dir ja el 1839: "Veig en aquesta col·lecció vertadera poesia, una paraula molt adequada per a les obres

de Chopin". Molt curiosa i canviant, de debò, l'opinió de Schumann, recollida per Justo Romero, que reconeixia que els *Dotze estudis opus 25* "són vertaders quadres poètics que donen prova de l'audàcia de la seua força creativa".

Arturo Reverter

**II
FESTIVAL
DE PIANO
ITURBI**

***Cicle de Recitals
Iturbi***

6 maig - 4 novembre 2022

CALENDARI_ Cicle de Recitals Iturbi

I

6 maig

Salome Jordania, piano_Roma. Reial Acadèmia d'Espanya_19:00 h

II

13 setembre

Salome Jordania, piano_Tolosa de Llenguadoc. Claustre del convent dels Jacobins_20:00 h

III

13 d'octubre

Ryutaro Suzuki, piano_València. Museu d'Història_19:30 h*

IV

14 d'octubre

Ryutaro Suzuki, piano_Gandia. Casa de la Cultura_19:30 h

V

15 d'octubre

Ryutaro Suzuki, piano_Xiva. Teatre Astòria_19:30 h

VI

16 d'octubre

Zifan Ye, piano_València. L'Almodí_12:00 h

VII

16 d'octubre

Ryutaro Suzuki, piano_València. C.C. La Beneficència_19:30 h

VIII

20 d'octubre

Salome Jordania, piano_València, Palau de Cervelló_19:30 h*

IX

21 d'octubre

Salome Jordania, piano_Xàtiva, Gran Teatre_19:30 h

50

X

22 d'octubre

Salome Jordania, piano_Port de Sagunt, Teatre Begonya_19:30 h

XI

23 d'octubre

Salome Jordania, piano_València, C.C. La Beneficència_19:30 h

XII

27 d'octubre

Alexei Sitxev, piano_València. Museu de la Ciutat_19:30 h*

XIII

28 d'octubre

Alexei Sitxev, piano_Aiora. Auditori Municipal_20:00 h

XIV

29 d'octubre

Alexei Sitxev, piano_Llíria. Auditori del Conservatori_19:30 h

XV

4 novembre

Alexei Sitxev, piano_Roma. Reial Acadèmia d'Espanya_19:00 h

*Recital de l'IVC (Institut Valencià de Cultura)

51

PROGRAMES A INTERPRETAR PER CADA ARTISTA

SALOME JORDANIA, piano

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Sonata per a piano número 16, en Sol major, opus 31 número 1

Allegro vivace

Adagio grazioso

Rondo (Allegretto)

FRYDERYK CHOPIN

Barcarola en Fa sostingut major, opus 60

Nocturn en Fa sostingut major, opus 15, número 2

ALEXÁNDER SCRIABIN

Poema satànic, opus 36

FERENC LISZT

Les campanes de Ginebra (Anys de pelegrinatge, primer quadern: Suïssa)

CHARLES GOUNOD – FERENC LISZT

Vals de l'òpera Faust, S 407

LLOCS

6 maig_Roma_Reial Acadèmia d'Espanya_19:00 h

13 setembre_Tolosa de Llenguadoc. Claustre del convent dels

Jacobins_20:00 h

20 d'octubre_València_Palau de Cervelló_19:30 h

21 d'octubre_Xàtiva_Gran Teatre_19:30 h

22 d'octubre_Port de Sagunt_Teatre Begonya_19:30 h

23 d'octubre_València_Centre Cultural La Beneficència_19:30 h

RYUTARO SUZUKI, piano

I

CARL CZERNY

Preludi i fuga en Fa major, opus 400

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Sonata número 23 'Appassionata', opus 57

Allegro assai

Andante con moto-attacca

Allegro, ma non troppo – presto

FRYDERYK CHOPIN

Balada número 2, en sol menor, opus 38

Balada número 3, en La bemoll major, opus 47

FERENC LISZT

Réminiscences de Don Juan, S 418

LLOCS

13 d'octubre_València_Museu d'Història_19:30 h

14 d'octubre_Gandia_Casa de la Cultura_19:30 h

15 d'octubre_Xiva_Teatre Astòria_19:30 h

16 d'octubre_València_Centre Cultural La Beneficència_19:30 h

**ZIFAN YE, piano
(Jianghui Ma, violí) ***

I

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Sonata per a piano número 12, en Fa major, K 332

Allegro

Adagio

Allegro assai

JOHANNES BRAHMS

Sonata per a piano número 3, en fa menor, opus 5

Allegro maestoso

Andante espressivo

Scherzo (Allegro energico)

Intermezzo

Finale (Allegro moderato ma rubato)

FRANZ WAXMAN

*Fantasia sobre temes de l'òpera 'Carmen' de Bizet**

(violinista: Jianghui Ma)

LLOCS

16 d'octubre_València_L'Almodí_12:00 h

14 d'octubre_Gandia_Casa de la Cultura_19:30 h

15 d'octubre_Xiva_Teatre Astòria_19:30 h

16 d'octubre_València_Centre Cultural La Beneficència_19:30 h

ALEXEI SICHEV, piano

I

FRYDERYK CHOPIN

Andante spianato i gran polonesa brillant, opus 22

FERENC LISZT

Tres estudis de concert, S 144

Il lamento

La leggierezza

Un sospiro

FERENC LISZT

Rapsòdia espanyola, S 254

FERENC LISZT

Tarantella from "Venezia e Napoli"

LLOCS

27 d'octubre_València_Museu de la Ciutat_19:30 h

28 d'octubre_Aiora_Auditori Municipal_20:00 h

29 d'octubre_Llíria_Auditori del Conservatori_19:30 h

4 novembre_Roma_Reial Acadèmia d'Espanya_19:00 h

INTÈRPRETS

Pág.

Vicent Alberola	58
Carlos Apellániz	59
David Apellániz	60
Diego Ares	61
Yulianna Avdeeva	62
Claudio Carbó	63
Josep Colom	64
Javier Eguillor	65
David Fons	66
Manuel Hernández Silva	67
Bartomeu Jaume	68
Salome Jordania	69
Santiago Juan	70
María Linares	71
Carles Marín	72
Óscar Oliver	73
Enrique Palomares	74
Luis Fernando Pérez	75
Maria João Pires	76
María Rubio	77
Jesús Salvador 'Chapi'	78
Salvador Sanchis	79
Alexei Sitxev	80
Antonio Simón	81
Ryutaro Suzuki	82
Xavier Torres	83
Roberto Turlo	84
Zifan Ye	85
Orquestra de València	86

© Ricardo Rios Visual Art

Vicent Alberola

Vicent Alberola és un dels músics més polivalents de l'actualitat. Director artístic de Music Masters Course València (MMCV), director d'orquestra i principal clarinet de Les Dissonances de París i de la Mahler Chamber Orchestra, que ha dirigit en el Festival Internacional d'Hamburg amb gran èxit i reconeixement de la premsa i el públic.

Durant l'última dècada ha sigut clarinet principal convidat amb la Royal Concertgebouw Orchestra, New York Philharmonic Orchestra, Lucerne Festival Orchestra, Mahler Chamber Orchestra, Les Dissonances i MMCK Tokio Orchestra. Així mateix, ha actuat sota la batuta de Claudio Abbado, Gustavo Dudamel, Daniele Gatti, Alan Gilbert, Daniel Harding, Mariss Jansons, Nicola Luisotti, Riccardo Muti i Andris Nelsons, entre altres.

El 2003 va ser nomenat director de la Jove Orquestra de l'Òpera de Madrid i el 2007, director de la Jove Orquestra de Sòria. Ha dirigit en el Teatre Reial de Madrid amb la Simfònica de Madrid les òperes següents: *Rita* de Donizetti, *La Bohème* de Puccini, *Don Giovanni* de Mozart, *Persèfone* de Stravinski, *El gat amb botes* de Montsalvatge, *Iolanta* de Txaikovski, *Macbeth* de Verdi i més recentment *L'elisir d'amore* de Donizetti.

Paral·lelament, ha dirigit diversos programes simfònics amb l'Orquestra Simfònica de Madrid, l'Orquestra d'Òpera de Perm, Orquestra de València, Orquestra Simfònica del Vallès, Orquestra Nacional Juvenil d'Espanya, Simfònica de Valladolid, la MMCK Tokyo Orchestra i el grup Musica Aeterna de Perm (Rússia).

© Alfredo J. Llorens

Carlos Apellániz

La trajectòria de Carlos Apellániz està avalada per més de vint premis internacionals, entre els quals cal destacar el Premi Especial en el Concurs de piano de Santander, el primer premi en el Concurs Flame (París), Premi Claude Kahn (París) i el Premi Saint Nom La Breteche.

Va començar els estudis musicals amb la pianista Françoise Doué a l'Escola Nacional de Música de Baiona-Costa Basca. Després de concloure la seua formació en aquest centre amb Medalla d'Or, va continuar el seu perfeccionament amb Jacques Rouvier i Pascal Devoyon en el Conservatori Nacional Superior de Música de París, on és reconegut amb els primers premis de Piano i de Música de Cambra.

Apellániz continua la seua formació en l'Escola Superior de Música Reina Sofia amb Dmitri Bashkírov i Galina Eguiazarova, i ha seguit en nombroses classes magistrals els consells de Dario Darosa, François-René Duchable, Leon Fleisher, Alicia de Larrocha i Emil Naumov, entre altres.

És nomenat pianista solista del Grup Instrumental de València, i la seua carrera fa un gir cap al món contemporani, al qual sempre s'ha sentit atret. Gràcies a la seua tasca en aquest repertori és reconegut amb el Premi Nacional de Música.

Collabora amb Plural Ensemble, Espai Sonor, Ensemble d'Arts, i és convidat regularment a actuar com a solista en nombroses orquestres i prestigiosos festivals internacionals. Participa assíduament en enregistraments per a Radio France, Radio Nacional de España, Radio Bartok, Euskadi Irratia... Ha publicat discos en segells com Naxos, SGAE i Verso.

Molt actiu en formacions cambrístiques, és membre fundador del B3: Brouwer Trio i del Duo Apellániz, formacions amb què actua assíduament. Ha impartit classes en Musikene (País Basc), Conservatori Superior de Música d'Aragó i en nombrosos festivals d'estiu. Actualment, compagina la seua tasca pedagògica en el Conservatori de Música de València amb concerts com a músic de cambra i solista.

David Apellániz

Reconegut com un dels valors més fermes del violoncel espanyol contemporani, David Apellániz ha interpretat com a solista els concerts de Boccherini número 3 i 6, Dvořák, els dos de Haydn i Saint-Saëns, Lalo, Schumann; *Triple* de Beethoven, *Doble* de Brahms, *Rococo* i Dmitri Xostakóvitx, juntament amb orquestres com la Simfònica de Sevilla, Gulbenkian de Lisboa, Extremadura, Ensemble Nacional de Lyon, Ensemble Praeteritum, Còrdova, Orquestra Nacional d'Hondures, Orquestra Simfònica de València, Orquestra Simfònica de la Regió de Múrcia, Simfònica de Barcelona, Ciutat de Granada, Cambra Reina Sofia, Simfònica de Gijón o l'Orquestra Filharmònica de Màlaga; en marcs com el Festival Aspekte de Salzburg, festivals com els de Lió i Niça, Konzerthaus (Berlín), Festival a Tempo (Caracas), Auditori Nacional de Madrid, Teatre Maestranza (Sevilla), Palau de la Música Catalana, Festival Internacional de Granada, Palau de Festivals (Santander) i la Quinzena Musical Donostiarra, entre molts altres.

Ha fet més de quinze enregistraments com a solista per a segells com Collegno, Naxos, Neos, RNE, Sony i Verso, qualificats per revistes especialitzades com *Scherzo*, *Ritmo*, *Melómano*, *BBC Magazine* i *Fanfare* com a treballs excel·lents. La prestigiosa revista internacional *Gramophone* destaca el seu enregistrament per a Naxos juntament amb el Trio Arriaga com a "revelació excel·lent".

La seua passió per la música de cambra l'ha dut a tocar juntament amb artistes com el Cuarteto Casals, Nicolás Chumachencho, Gérard Caussé, Rainer Schmidt (Quartet Hagen), Alain Meunier, Daniel Masson o Paul McCreesh. Des del 2018 és catedràtic de violoncel per oposició amb destinació definitiva en el Conservatori Superior de Música de Múrcia.

© François Sèchet / Sunelee

Diego Ares

Diego Ares (Vigo, 1983) és considerat un dels clavecinistes més influents de la seua generació. Va començar estudiant piano amb Aleksandras Jurgelionis i Aldona Dvarionaitė. Als 14 anys, guiat per Pilar Cancio, va començar a familiaritzar-se amb el clavecí i amb 18 anys es va traslladar als Països Baixos com a alumne del Conservatori Reial de l'Haia.

Durant aquests anys va estudiar amb Richard Egarr a Amsterdam, entre el 2004 i el 2010 va seguir la seua formació en l'Schola Cantorum Basiliensis (Suïssa) i va perfeccionar la seua tècnica amb les clavecinistes Carmen Schibli (deixebla d'Eta Harich-Schneider) i Genoveva Gálvez.

Ha oferit recitals a Europa, el Japó i el Canadà, i en festivals com el de piano de la Roque d'Anthéron, Quinzena Musical Donostiarra, Santander, Granada, Bach Festival de Mont-real, Música Antiga d'Utrecht, Festival Bach de Tòquio...

Com a solista ha tocat amb l'Orquestra de Cambra de Ginebra, Simfònica de Bretanya, Ciutat de Granada, Societat Bach d'Holanda... Col·labora també amb músics com els clavicembalistes Richard Egarr i Ignacio Prego, els violinistes Rachel Podger i Shunske Sato, el flautista Maurice Steger i la violagambista Margaux Blanchard.

Ha fet enregistraments per a Columna Música, Harmonia Mundi, IBS Classical, Mirare, Pan Classics i per al projecte *All of Bach*. Els seus discos han sigut acollits amb entusiasme per la crítica especialitzada: "Excepcional" de *Scherzo*, "Diaspasó d'Or", "Mestre" de *Pianiste*, "Preis der Deutsche Schallplattenkritik", etcètera.

Ha sigut professor de clau, forte-piano i baix continu en el Conservatori Superior de Trossingen (Alemanya), en l'acadèmia d'estiu de Gstaad (Suïssa) i en el Conservatori de Ginebra.

© Harald Hoffmann

Yulianna Avdeeva

Yulianna Avdeeva es va guanyar el reconeixement mundial des del Concurs Chopin del 2010, en què va guanyar el Primer Premi amb una interpretació que "estava a l'altura del mateix Chopin" (*The Telegraph*). Ha col·laborat amb orquestres rellevants, com la Filharmònica de Los Angeles amb Gustavo Dudamel, la Simfònica de Baltimore amb Marin Alsop, la Simfònica de Montreal amb Kent Nagano, la Simfònica de la Ràdio Finlandesa amb Vassili Petrenko, la Filharmònica de Londres amb Vladímir Jurowski, simfòniques de Sydney i Melbourne, o SWR Symphonieorchester amb Teodor Currentzis.

Ha oferit recitals a les sales més prestigioses i és una convidada habitual en els Festivals Chopin i del Festival Internacional de Piano La Roque d'Ant-héron. Després del seu enregistrament dels concerts de Fryderyk Chopin amb l'Orquestra del Segle XVIII i Frans Brüggen el 2013, Avdeeva ha publicat tres discos en solitari en Mirare, amb obres de Bach, Mozart, Schubert, Chopin, Liszt i Prokófiev.

Els seus enregistraments de música de cambra de Mieczyslaw Weinberg amb Gidon Kremer els ha fet en ECM Records, així com en Deutsche Grammophon, que n'ha publicat un en solitari d'Avdeeva com a part d'una col·lecció dedicada als guanyadors més notables del Concurs Chopin entre els anys 1927-2010.

Ha actuat fa poc en els festivals Xostakóvitx de Saxònia, La Roque d'Atheron, Chopin de Varsòvia i el Musikfest de Bremen. La temporada 2022-23 comença amb un recital en el Tippet Rise Festival dels Estats Units i un recital de debut en el Carnegie Hall. Actua amb la Simfònica de Viena i torna a fer una gira amb Teodor Currentzis i la Simfònica SWR a Munic, Hamburg i Viena. A l'hivern torna al Japó amb una gira a què seguiran concerts amb les orquestres de la Ràdio de Frankfurt, la RAI, la Filharmònica de Bergen i la Camerata de Salzburg.

© Live Music Valencia

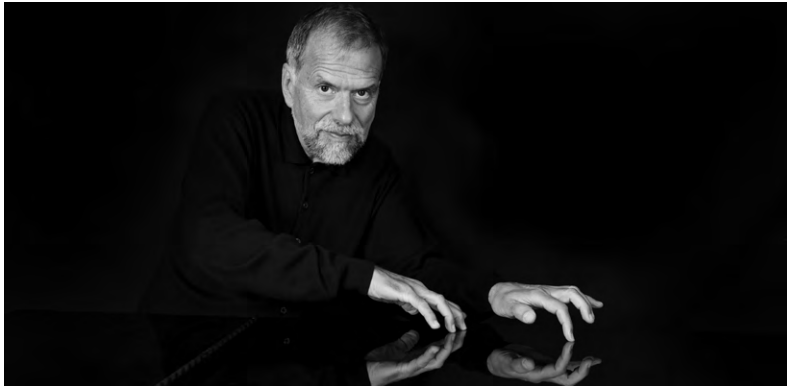
Claudio Carbó

Claudio Carbó s'inicia en el piano als sis anys, en el si d'un ambient familiar musical, amb son pare, autodidacte primerament i després deixeble de José Roca i Luis Galve. Posteriorment, estudia en els conservatoris superiors de València i Madrid amb Carmen Pérez Blanquer i Fernando Puchol, i obté els premis Fi de Grau.

Prosegueix la seua formació a l'Escola Superior de Música Reina Sofia amb Dmitri Bashkírov i Galina Eguiazarova, i música de cambra amb Marta Gulyás, i acaba aquesta etapa amb Vadim Suchanov en el Richard-Strauss Konservatorium i Eliso Virsaladse en la Musik Hochschule de Munic i el Conservatori Txaiovski de Moscou. Rep classes magistrals de Joaquín Achúcarro, Leon Fleisher i Alícia de Larrocha, entre altres.

Carbó ha sigut llorejat en diversos certàmens nacionals i internacionals, i fa actuacions a Europa i l'Orient Mitjà. Compagina la seua tasca docent en el Conservatori Professional de Música Josep Climent d'Oliva amb la realització de projectes pianístics com *La música, expressió d'amor*, *Lletres sonores per a Shakespeare i Cervantes* o *Piano místic*. També monogràfics dedicats a Albéniz, Chopin, Debussy, Gerulewicz, Liszt, Schumann o Abril, sobre qui va desenvolupar la seua tesi doctoral i va estrenar algunes de les seues peces en un disc titulat *Piano para el tercer milenio*.

Claudio Carbó ha estrenat el *Concertino* de Gordon Lawson i prepara la pròxima publicació d'un monogràfic amb la seua música per a piano sol. En el camp de la investigació centra la seua atenció en el compositor valencià Vicente Rodríguez i la seua obra per a tecla, a més d'exercir una activitat cambrística creixent com a integrant del Trio Ausiàs March, fent nombroses estrenes dedicades a aquesta agrupació.

© Paz Fernández

Josep Colom

Des del seu debut en el Théâtre des Champs Elysées de París, i els guardons obtinguts en els concursos internacionals de Jaén, Épinal i Santander, entre altres, és considerat un dels intèrprets més importants d'Espanya, tant pel públic com per la crítica. Això va ser corroborat amb l'obtenció del Premi Nacional de Música, atorgat pel Ministeri de Cultura espanyol el 1998.

La seua versatilitat queda patent en el repertori dels seus programes, en què ha oferit les seues versions sempre molt personals de compositors de totes les èpoques, des del Barroc fins als nostres dies. Queda això reflectit en els seus enregistraments discogràfics, que van des de Blasco de Nebra a Manuel Falla, Federico Mompou o Joan Guinjoan; de Johann Sebastian Bach a Serguei Prokófiev, amb una marcada vocació en els seus últims enregistraments a trencar fronteres estilístiques i tòpics academicistes: vegeu els seus discos recents fets amb el segell Eudora.

Malgrat que afirma de si mateix el seu caràcter introspectiu i la seua preferència pel món més íntim del recital i la música de cambra, la realitat és que ha tocat amb nombroses orquestres i directors de tot el món, sempre amb gran èxit i molt bones crítiques.

De manera paral·lela a la seua trajectòria com a concertista, Colom ha volgut trobar temps per a la pedagogia, que reconeix com una inclinació cada vegada més forta. "Fer música és un gran privilegi i done gràcies a totes les persones que assisteixen als meus concerts per compartir el que per a mi és un miracle quotidià", assegura.

© Eva Ripoll

Javier Eguillor

Javier Eguillor (Xixona) és apreciat per la seua "perfecta afnació, tècnica depurada i per portar les timbales al seu escalafó solista més alt". Els crítics asseguren que "és un virtuós en el grau més alt de la paraula, la seua tècnica és precisa i pura". Va ser portada de la revista *Scherzo* el 2016 i se l'ha reconegut el Boixet d'Or del Consell Regulador i el premi "Important" del diari *Información* d'Alacant.

És considerat el timbaler que més s'ha bolcat a reivindicar les timbales com a instrument solista. En aquest sentit, cal destacar l'estrena a Espanya del *Concert per a dos timbalers i orquestra* de Philip Glass, el *Concert per a percussió i orquestra* d'André Jolivet, el *Concert per a percussió i banda* de Robert Jager, el *Concert per a timbales 'Raise the roof'* de Michael Daugherty i l'enregistrament en directe del *Concert per a timbales i Wind Ensemble* de Ney Rosaura, compositor que va agrair expressament "la seua magnífica interpretació".

Eguillor, que va interpretar aquests concerts amb orquestres com la Nacional d'Espanya, Montecarlo, RTVE, Bilbao, Navarra i Tenerife; així com amb les bandes simfòniques de Madrid, Alacant i Bilbao; participa assíduament amb reconegudes formacions com Dissonances, Bandart, Mahler Chamber Orchestra...

Ha sigut dirigit per prestigiosos directors, com Vladímir Ashkenazi, Colin Davis, Gustavo Dudamel, Carlo Maria Giulini, Valeri Guérgoiev, Bernard Haitink, Zubin Mehta i Yehudi Menuhin, entre altres; i sobreix com a bateria actuant amb grans músics de jazz i pop.

És convidat regularment a impartir classes magistrals en conservatoris d'Espanya, l'Argentina, França, Itàlia..., així com en joves orquestres en què exposa un innovador i atractiu aprenentatge de la timbala.

És un dels impulsors de Liber Quartet i té projectes com a solista amb les orquestres de Chemnitz (Alemanya), Monterrey, Suècia, Galícia... Eguillor, que es va formar en el Conservatori Superior de Música Óscar Esplá d'Alacant, és la timbala solista de l'Orquestra de València.

David Fons

David Fons és un dels violistes més destacats de la seua generació. Ha sigut reconegut nacionalment i internacionalment amb diversos primers premis. Va estudiar amb Vicente Ortiz, Luis Roig, Luis Llácer, Jesse Levine i Wilfried Strehle, ha treballat, entre altres mestres, amb Vladímir Askenazi, Félix Ayo, Nicolás Chumachenco, Iehudi Menuhin, Zubin Mehta i François-Xavier, en formacions com la Simfònica de Navarra, Orquestra de la Comunitat Valenciana o Collegium Instrumentale.

Ha participat en nombrosos i destacats festivals de música de cambra d'Europa i Llatinoamèrica, com a membre del Trío Rebec, Dúo Palomares-Fons, Trío Acento, Viola Sings Duo i com a col·laborador del Beethoven Klavier Quartett, Ensemble de Cadaqués i V430.

Solista versat, ha actuat als auditoris de Saragossa, Vigo, Badajoz o València, entre altres, juntament amb directors i solistes com Beatriz Fernández, Jesse Levine, Franco Petrachi, Cristóbal Soler o Vasko Vassilev. El gener del 2019 va presentar el seu primer treball discogràfic, *Viola Oppression*, que conté les sonates de Rebecca Clarke i Dimitri Xostakóvitx per a viola i piano, amb el pianista Kei Hikichi, per al prestigiós segell Orpheus Classical, del qual va obtenir crítiques excel·lents.

De la inquietud de divulgar el repertori per a viola, estrena a Espanya la *Suite* d'Agustí Borgunyó per a viola i orquestra, i nou repertori que li és dedicat, com el concert per a viola i orquestra de Javier Costa *De soledad sonando...* David Fons toca una viola Giacomo e Leandro Bisiach del 1954.

© Gabriele Frisca

Manuel Hernández Silva

Manuel Hernández Silva es va graduar en el Conservatori Superior de Viena amb matrícula d'honor i aquell mateix any va guanyar el concurs de direcció Forum Jünger Künstler de l'Orquestra de Cambra de Viena. Ha sigut director titular de l'Orquestra de Còrdova, principal director convidat de l'orquestra Simón Bolívar de Caracas, director musical de l'Orquestra Jove d'Andalusia i director titular i artístic de la Filharmònica de Màlaga i de la Simfònica de Navarra.

Ha dirigit orquestres com la Wiener Symphoniker, WDR Rundfunkorchester, Rheinische Philharmonie, Orchestre National Bordeaux-Aquitaine, Orquestra do Estado de São Paulo, simfòniques de Wuppertal, Israel, de la Ràdio de Praga, Janáček Philharmonic, Nord Czech Philharmonic, Olomouc Philharmonic, nacionals de Mèxic, Xile o Puerto Rico, filharmòniques de Seül o Buenos Aires, entre moltes altres.

A Espanya ha dirigit la pràctica totalitat de les orquestres professionals i en els festivals més importants com Quinzena Musical, festivals de Granada, Úbeda, així com en el Festival de Český Krumlov, a la República Txeca. Com a director d'òpera ha obtingut elogioses crítiques pel seu treball en títols com *Fidelio*, de Beethoven; *Die Zauberflöte*, *Così fan tutte* o *Don Giovanni*, de Mozart; i *La Bohème*, *Gianni Schicchi*, *Tosca*, *Madama Butterfly*, o més recentment *Manon Lescaut* de Puccini.

Entre els pròxims compromisos, destaquen debuts importants amb la Tucson Symphony, Arctic Philharmonic, Swedish Chamber, Simfònica de Galícia, National des Pays de la Loire o Nacional de Xipre i en el Festival de Música Sacra de Bogotà, així com els seus retorns a les orquestres de València, Buenos Aires, nacionals de Colòmbia i Xile i al Festival de Český Krumlov.

Bartomeu Jaume

Deixeble de Pere Antoni Jaume, Miquel Segura, Joan Moll, Perfecto García Chornet i Rosa Sabater, Bartomeu Jaume (Llucmajor, Mallorca) està en possessió dels premis Unió Musical Espanyola (València, 1977), Eduardo López-Chávarri (València, 1982) i Yamaha a Espanya (Madrid, 1982).

Ha actuat en el Teatre Reial, Auditori Nacional i Fundació Juan March de Madrid, Gran Teatre del Liceu de Barcelona, Fundació Marcelino Botín de Santander, Radio France de París, Teatre Olímpic de Roma, Conservatori Verdi de Torí, Ateneu Romanès i Museu Nacional Enescu de Bucarest, Palau de Belles Arts i ONAM de Mèxic, Museu Nacional de Belles Arts de Buenos Aires, Chicago Cultural Center, Universitat de Wisconsin, Conservatori Nacional de Lisboa, FIM de Seül, sales Fedora Alemán i Simón Bolívar de Caracas i Instituts Cervantes de Birmingham, Bremen, Brusselles, Casablanca, Manchester, Nàpols, París, Rabat i Roma, entre altres escenaris. També en els festivals internacionals d'Alacant, Edimburg, Ais de Provença i Saint-Riquier.

Jaume ha col·laborat amb cantants com Gloria Fabuel, José Ferrero, Itxaro Mentxaka, Isabel Rey i Ana María Sánchez; els violinistes Ivry Gitlis i Agustín León Ara, la flautista Joana Guillén, el trompista Vicente Zarzo, el clarinetista Joan Enric Lluna, i els pianistes Miquel Estelrich i Perfecto García Chornet. Com a solista, ha actuat juntament amb les orquestres Ciutat de Palma, Simfònica de les Balears, València, Jove Orquestra de la Comunitat Valenciana i Simón Bolívar de Veneçuela, sota la direcció de Philippe Bender, Leo Broower, Joan Cerveró, Manuel Galduf, Francés Perales, Pedro Pirfano i Julio Ribelles.

És doctor per la Universitat de València, catedràtic del Conservatori Superior de València i acadèmic de número de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles.

Salome Jordania

La pianista Salome Jordania va iniciar els seus estudis a Tbilissi (Geòrgia) als set anys amb Natalia Natsvlishvili. Ha aconseguit el primer premi en diversos concursos com el Concurs Nacional de Piano de Geòrgia, Concurs Internacional de Tbilissi i primer premi en el VIII Concurs Internacional de Televisió per a Músics Joves, "Trencanous", de Moscou. Posteriorment, va fer nombroses actuacions en solitari i amb orquestres d'Alemanya, l'Azerbaidjan, Armènia, els Estats Units, Israel, Mèxic, Rússia i Ucraïna.

El 2013 va fer una gira de recitals i concerts en què va actuar juntament amb l'Orquestra Simfònica de Sant Lluís Bisbe i la Simfònica de la Universitat de Tennessee. Va aconseguir el primer premi en el Concurs Nacional Chopin de Tbilissi, per la qual cosa l'alcalde de la capital georgiana li va concedir un premi especial com a "Ambaixadora cultural de Geòrgia". Aquell mateix any, va obtenir el primer premi en el Concurs Internacional de Frankfurt i va oferir diversos concerts per Alemanya.

El 2014 va viatjar a París per gravar *La Makina*, obra a dos pianos de Martin Matalon, per a Naxos. Va estudiar becada en l'International Keyboard Institute de Nova York, on va aconseguir el primer premi en el concurs de la institució. El desembre del 2017, va aconseguir el premi Norma Fischer en el Concurs Internacional Wideman de Shreveport (els Estats Units). En aquest mateix país va ser premiada en el concurs de l'Easter Connecticut Symphony Orchestra i escollida per assistir a la Music Academy of the West, a Santa Barbara (Califòrnia) i participar en els seus recitals el 2019.

Jordania va obtenir el títol en la Juilliard School i va fer un màster a l'Escola de Música de Yale, amb Borís Berman. El maig del 2020, va aconseguir el premi Charles S. Miller pel seu treball pianístic en aquest centre; i el 2021 el tercer premi del Concurs Iturbi de València.

Santiago Juan

Santiago Juan comença els estudis de violí en el Conservatori Superior de Música València amb Juan Alós i Juan Llinares. El 1986 ingressa en el Reial Conservatori de Música de Brusselles, on treballa amb Thanos Adamopoulos, Adam Kornichevski i Agustín León Ara. L'any següent, obté el primer premi amb Gran Distinció en el concurs de violí del conservatori esmentat i el 1990 es gradua amb el Diploma Superior de Violí amb la Més Gran Distinció.

Ha obtingut els premis de la Diputació Provincial i Unión Musical Española en l'especialitat de música de cambra en el Concurs Memorial Eduardo López Chávarri, competició que li atorga l'any següent el primer premi en l'especialitat d'instruments de corda. També ha guanyat els primers premis en els cursos de violí de l'ONCE i Germans Claret.

Ha sigut concertino titular d'orquestrades com la de la Comunitat de Madrid, Comunitat Valenciana i del Vallés, així com concertino convidat en la Simfònica de les Balears, Filharmonia de Cambra de Barcelona, de Barcelona i Nacional de Catalunya, Bilbao, Cadaqués, d'Espanya, la Gran Canària, RTVE, Sevilla i la de Tenerife.

Com a solista ha actuat juntament amb la Jove Orquestra Nacional d'Espanya, Orquestra de València, Orquestra Simfònica de Tenerife, Orquestra Simfònica Balear, Orquestra del Conservatori de Brusselles, Orquestra de Cambra Nacional d'Andorra, Orquestra Simfònica Pablo Sarasate de Pamplona i Orquestra de Cadaqués.

En recital ha actuat a Espanya i diversos països de la Unió Europea i ha dut a terme enregistraments per a Harmonia Mundi, Ràdio Nacional de França, RAI, Radio Nacional de España, RTVE, Stradivarius i Tritó.

El músic valencià ha sigut professor de violí en el Conservatori Superior de Música de Barcelona, en els conservatoris de Terrassa, Badalona i en el Gran Teatre del Liceu de Barcelona. Actualment, és professor de violí en el Conservatori José Iturbi de València.

María Linares

María Linares (València, 2001) va acabar els estudis professionals de música amb Juan Lago. Va rebre el Premi Autonòmic de la Generalitat Valenciana en Piano i Música de Cambra, així com el d'Estudis a l'Estranger i Premi d'Honor atorgat per l'Ajuntament de València i el Conservatori Professional José Iturbi de València.

Ha guanyat més de vint reconeguts concursos nacionals i internacionals, que li han facilitat oferir recitals en festivals, auditoris i prestigiosos cicles europeus, com el Festival Chopin de Valldemossa, Festival Jove de Segòvia, 20é Aniversari de la Fundació Eutherpe, XII Stagione di Legature en el Teatre Rossini de Giogia del Colle a Itàlia i Forum Jünger Solisten en el Teatre Am Ring de Saarlouis (Alemanya).

Virtualment ho ha fet en el Beethoven 250 Festival per a Scala Radio al Regne Unit, i Play it Forward juntament amb la Fundació Internacional de Música Lang Lang, de la qual és Ambaixadora de la Música per Espanya, i amb què manté diverses col·laboracions; per a Catalunya Ràdio i el programa Pegando la Hebra de Plaza Radio.

Com a solista, ha interpretat concerts per a teclat i orquestra de Johann Sebastian Bach, *Primer* de Chopin, Grieg, *Primer* de Liszt, i *Nové* de Mozart, a la Sala Iturbi del Palau de la Música de València i a l'Auditori Ciutat de Lleó.

Linares ha sigut seleccionada per a classes magistrals d'artistes com Paul Badura-Skoda, Josep Colom, Peter Donohoe, Kirill Gershtein, Cyprien Katsaris, Lang Lang i Joaquín Soriano, entre altres. Des del 2019 estudia amb Pascal Nemirovski en el Reial Conservatori de Birmingham.

© Michal Novak

Carles Marín

Carles Marín ha fet recitals en algunes de les sales de concert i festivals més prestigiosos, com el Festival de Salzburg (Grosser Saal del Mozarteum), Concertgebouw d'Amsterdam, Le Doelen de Rotterdam, Festival de Bozen, Salle Cortot i Unesco de París, Salle Goye de Brusselles, Festival de Florència, Seymour Center de Sydney, Festival del Mediterrani, Festival Rafael Orozco de Còrdova, Auditori Manuel de Falla de Granada, Palau de la Música Catalana, Fundació Juan March de Madrid, Festival d'Echternatch-Luxembourg o Festival di Lucca.

Com a solista ha actuat amb orquestres importants: Comunitat Valenciana, Castella i Lleó, Rotterdam Ensemble, Mahler Chamber Soloists, Reina Sofia de Madrid, València, Còrdova, Moondwinds Simfònic o Andrés Segovia, sota la direcció d'Enrique García Asensio, Jordi Bernàcer, Max Bragado, Srba Dinic, Joan Enric Lluna, Francisco Martínez Ramos, Cristóbal Soler, Francisco Valero Terribas, Josep Vicent i Omer Meir Wellber, entre altres.

És també un actiu improvisador, transcriptor i compositor, faceta en què destaca la seua *Paràfrasi sobre la Cavalcada de 'Les Valquíries' de Wagner*, publicada per l'editorial Boileau de Barcelona. Altres obres de Marín són *Reflexió*, *Homenatge a Nelson Freire*, *Variacions The Maiden's Wish* o *Quasi Perpetuum*.

Ha guanyat diversos primers premis internacionals, com el del millor solista en el Mozarteum de Salzburg, la Scarlatti Piano Competition (Universitat Mozarteum), el Concours Flame de París o el Yamaha Foundation of Europe, entre altres. Va rebre també el Premi Huygens d'Amsterdam a l'excel·lència artística, a més d'haver sigut llorejat en 40 concursos més (Baltic, Iturbi, Marsala, Panamà, etcètera). En l'actualitat, és professor de piano en Musical Arts Madrid (MAM), així com professor permanent del Sardoal International Piano Meeting de Portugal.

Óscar Oliver

Óscar Oliver s'ha format entre València, Barcelona, Madrid i Lausana, amb els mestres Ramon Coll, Ana Guijarro i Fausto Zadra. Especialment bolcat en la música de cambra, ha compartit escenari amb alguns dels músics i cantants espanyols més destacats.

És membre de diverses agrupacions, com Liber Quartet i Voces Paralelas, i ha actuat per tota la geografia espanyola amb l'actriu Rosana Pastor. Després d'anys de col·laboracions destacades amb diversos conjunts cambrítics, com el Grup Instrumental de València, funda el 2015 el Trio Iturbi, amb què ha mantingut una intensa activitat durant els últims anys, inclosa la integral dels tríos amb piano de Beethoven.

Ha actuat al llarg de diverses temporades amb l'Orquestra de la Comunitat Valenciana sota la direcció de Lorin Maazel i Zubin Mehta. Així mateix, ha sigut solista de piano de l'Orquestra de València entre el 2008 i el 2021.

Com a pianista repertorista ha treballat amb solistes i directors de la talla de Fabio Biondi, Gautier Capuçon, Lawrence Foster, Rafael Frühbeck de Burgos, Matthias Goerne, Nancy Fabiola Herrera, Angelica Kirchschlager, Ton Koopman, Gregory Kunde, Waltraud Meier, María José Montiel, Simon O'Neill, Michel Plasson, Vadim Repin, Bo Skovhus, Nathalie Sutzmann, John Tomlinson, Stefan Vinke i Walter Weller, entre altres.

Oliver va comissariar la temporada 2020/21 del Palau de la Música de València en el programa *José Iturbi 125*, així com l'exposició *Iturbi, més enllà de Hollywood*, organitzada per l'Ajuntament de València per commemorar el 125 aniversari del naixement del pianista valencià; a més, va dirigir l'edició del llibre homònim.

Ha sigut coordinador artístic del Premi Iturbi de la Diputació de València, des d'on va fundar, el 2020, el Festival de Piano Iturbi.

© Live Music Valencia

Enrique Palomares

És concertino de l'Orquestra de València des de l'any 2000, i ha treballat amb directors com Gustavo Dudamel, Vladímir Fedosséiev, Rafael Frühbeck de Burgos, Pablo Heras Casado, Andrew Litton, Jesús López Cobos, Nicola Luisotti, Zubin Emhta, Gianandrea Nosedo, Michel Plasson i Iuri Termikànov.

Del 1997 al 2000 va ser professor del Conservatori Superior de Música Joaquín Rodrigo de València; del 2001 al 2006 professor del Conservatori Superior de les Illes Balears; del 2003 al 2012 del Conservatori Superior de Música d'Aragó, i entre el 2015 i el 2017 professor especialista del Conservatori Superior de Música de València.

Ha sigut convidat com a concertino per l'Orquestra Nacional d'Espanya, Simfònica de Madrid, Filharmònica de la Gran Canària, Simfònica de Bilbao, Òpera de Montpeller, Navarra, Teatre de la Moneda i la Suisse Romande, entre altres.

Ha sigut preparador de corda de l'Orquestra Mundial de Joventuts Musicals, Jove Orquestra Nacional d'Espanya i Jove Orquestra de la Generalitat Valenciana.

Va estudiar en el Conservatori Superior de Música de València amb Juan Llinares, en el Conservatori Superior de Música de Ginebra amb Corrado Romano i a l'Escola Superior de Música Reina Sofia de Madrid.

Luis Fernando Pérez

Luis Fernando Pérez compta amb una virtuosa tècnica pianística, no exempta dels accents de la necessària llibertat, que fa de les seues interpretacions un desplegament de colors sonors, inflexions d'emoció i vitalitat a dolls, que eleven el públic per damunt de tota complexitat per a delectar-se amb una cornucòpia de vibrant intuïció expressiva.

"Cada nota és una paraula. Un ha d'imaginar i trobar dins de si mateix què és el que vol dir i fer". Amb aquestes línies dedicades a l'obra de Fryderyk Chopin, Pérez certifica la maduresa que els premis Ferenc Liszt a Itàlia, Enric Granados de Barcelona (Premi Alicia de Larrocha) i la Medalla Albéniz de Camprodon li havien vaticinat.

Al llarg de la seua carrera ha sigut dirigit per José Ramón Encinar, Peter Fraas, Enrique García Asensio, Wilson Hernando, Jean-Jacques Kantorow, David Lockington, Günther Neuhold, Carlo Rizzi, Antoni Ros Marbà, Alexis Soriano i Kazuki Yamada, entre altres. I ha col·laborat amb orquestres com la Simfònica de Barcelona i la Nacional de Catalunya, Reial Filharmonia de Galícia, Simfònica del Principat d'Astúries, Simfonia Varsòvia, Simfònica d'Euskadi, Bilbao, Simfònica d'RTVE, Ensemble Orchestral de París i la de Kanazawa, i les orquestres de cambra Ferenc Liszt de Budapest i de Mannheim.

Considerat un dels experts més grans en el repertori espanyol, els seus enregistraments publicats en el segell Mirare dedicats a Chopin, Granados, Antoni Soler i Manuel de Falla (Diapasó d'Or i Choc de l'any de la revista *Clásica*) li han valgut perquè la crítica francesa el destaque com un avançat del renaixement musical espanyol. El seu últim treball discogràfic per al segell Mirare ha estat dedicat íntegrament a Serguei Rakhmàninov.

Pròxims compromisos el portaran a diferents ciutats espanyoles i europees, així com a diferents gires a la Xina i el Japó.

© Caroline Dautre

Maria João Pires

Maria João Pires (Lisboa, 1944) va fer el seu primer concert públic a l'edat de quatre anys. Va començar els estudis de música i piano amb Campos Coelho i Francine Benoît, i els va continuar més tard a Alemanya amb Rosl Schmid i Karl Engel. A més dels seus concerts, ha fet enregistraments per a la discogràfica Erato durant quinze anys i Deutsche Grammophon durant vint.

Des de la dècada de 1970, Pires s'ha dedicat a reflectir la influència de l'art en la vida, la comunitat i l'educació, tractant de descobrir noves maneres d'establir aquesta manera de pensar en societat. Busca noves vies, respectant el desenvolupament d'individus i cultures, per a fomentar l'intercanvi d'idees.

El 1999 va crear a Portugal el Belgais Centre, dedicat a l'estudi de les arts, en què ofereix regularment tallers interdisciplinaris per a músics professionals i amants de la música. A la sala de concerts de Belgais es fan sovint concerts i enregistraments. En el futur, aquestes activitats es compartiran amb la comunitat digital internacional.

El 2012 va iniciar dos projectes complementaris a Bèlgica: els *Cors Partitura*, un projecte que crea i desenvolupa cors per a xiquets d'entorns desfavorits, i els *Tallers Partitura*. Tots aquests projectes tenen com a objectiu crear una dinàmica altruista entre artistes de diferents generacions, proposant una alternativa a un món massa centrat en la competitivitat. Aquests projectes, tallers i filosofia ja s'estan difonent obertament.

María Rubio Navarro

María Rubio Navarro va iniciar els estudis de trompa en la Societat Musical d'Alboraia amb Gabriel Diago i va continuar la seua formació en el Conservatori Superior de Música Joaquín Rodrigo de València amb José Rosell, en l'Staatliche Musikhochschule Freiburg amb Javier Bonet i Bruno Schneider en trompa moderna i natural.

Entre els seus nombrosos guardons i beques destaquen el premi obtingut en el Concurs Internacional Città di Porcia i la beca de la Fundació Alexander von Humboldt. Sovint és convidada a actuar com a concertista en festivals nacionals i internacionals, amb formacions com la British Horn Society, així com per col·laborar amb diverses orquestres europees, en què destaca la seua regular col·laboració com a trompa solista amb la Filharmònica de Berlín.

Com a docent, ha sigut convidada per formacions com la Jove Orquestra Nacional d'Espanya, Orquestra Jove d'Andalusia, Jove Orquestra de la Generalitat Valenciana, i centres com Guildhall School of Music and Drama o Berklee College of Music.

María Rubio ha sigut membre de l'Orquestra Simfònica de Madrid (Teatre Reial), i des del 2002 és trompa solista de l'Orquestra de València. En l'actualitat, forma part del Quinteto Cuesta, Dreisam Ensemble i Metallògic Ensemble.

Jesús Salvador 'Chapi'

Jesús Salvador *Chapi* (Rafelbunyol, 1960) és un percussionista a la cerca de nous terrenys. Investiga en el món de les arts i col·labora amb pintors, ballarins, coreògrafs, escultors, actors... amb l'afany d'aconseguir sons d'una modernitat categòrica i d'accentos suggeridors, però sense perdre l'essència ni la puixança de les arrels. Per tot això ha sigut guardonat amb nombrosos premis.

Va formar part de l'Orquestra Filharmònica de la Gran Canària des del 1981 al 1989 i ha col·laborat amb nombroses formacions de tot el món, fa concerts com a solista amb l'Orquestra de València i en el Festival Internacional de Música Contemporània d'Alacant.

Fundador d'Amores Grup de Percussió, Premi Bankia 2019 a la formació musical valenciana de caràcter professional, ha fet gires per tot el món amb aquest grup. *Chapi* ha gravat huit discos amb Amores i nou àlbums més amb Vesperale, Ramón Juan, Set Up So, Rodrigo Madrid, Arturo Llácer, Pep Llopis, Juan Luis Llopis, Miquel Puchol i Mat Music; i ha organitzat la primera i la segona edició de la Convenció Nacional de Percussió i la setena edició del festival Percute.

En el camp del jazz i de la improvisació lliure ha estudiat i ha col·laborat amb intèrprets rellevants, i ha fet les bandes sonores i músiques de nombrosos espectacles, ballets, documentals i curtmetratges. El 2014 va dirigir *L'òpera dels tres penics* de Kurt Weill en l'ADDA d'Alacant i el 2016 *Happy End* del mateix compositor amb llibret de Bertolt Brecht.

És codirector de les trobades internacionals de percussió a Xixona i Xàbia; participa com a professor en les Jornades Internacionals de Música organitzades per la Universitat Autònoma de Madrid i imparteix nombrosos cursos de percussió i improvisació en conservatoris i orquestres d'Europa i Amèrica. En l'actualitat, és professor de Percussió en el Conservatori Professional de València.

Salvador Sanchis

Salvador Sanchis es va graduar amb les qualificacions més altes en el Conservatori Superior de Música de València. Posteriorment va estudiar en la Wiener Hochschule für Musik und Darstellende Kunst amb Milan Turković, col·laborant amb importants agrupacions vieneses i prestigiosos directors com Vladímir Fedosséiev, Rafael Frühbeck de Burgos o Nikolaus Hanoncurt.

Guardonat amb el primer premi de Joventuts Musicals d'Espanya en la modalitat de vent de fusta el 1992, va dur a terme una intensa tasca com a solista i de música de cambra a tot Europa col·laborant amb diferents agrupacions cambrístiques.

Comença la seua carrera professional amb l'Orquestra Simfònica de Galícia com a fagot cosolista, i posteriorment obté per oposició la plaça de solista en l'Orquestra de València. Actualment, és solista en l'Orquestra del Palau de les Arts de València, sota la direcció de mestres com Valdreí Guérguiev, Lorin Maazel, Zubin Metha, Georges Prêtre...

Ha actuat com a solista amb orquestres com la de Cambra de Catalunya, València, Galícia, la Comunitat Valenciana, Wien University Orchestra, i ha col·laborat amb diferents formacions espanyoles i europees.

En el camp pedagògic ha sigut professor en el Conservatori Superior de Música d'Aragó (CSMA) durant dos anys, i deu a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC). Té editats diversos llibres de perfeccionament per a fagot i composicions de música de cambra com peces de solo concert. Actualment és professor en l'Escola Superior de Música d'Alt Rendiment (ESMAR) de l'Eliana.

Els seus enregistraments inclouen més d'una vintena de discos amb la major part del repertori de quintet de vent, a més de diversos enregistraments com a solista en companyies discogràfiques rellevants. També ha gravat per a Aavidis, Decca, Deutsche Grammophon i Sony, com a solista de l'Orquestra de la Comunitat Valenciana; i a artistes de la talla de Cecilia Bartoli, Plácido Domingo, Juan Diego Flórez, Elina Garanča, Angela Gheorghiu, Gregory Kunde i Anna Netrebko, entre altres.

Alexei Sitxev

Alexei Sitxev ha sigut premiat en més de 30 concursos internacionals en quatre continents. És l'únic pianista que va guanyar els primers premis en tres concursos internacionals Ferenc Liszt. El 2021 va obtenir el segon premi del Premi Iturbi; el 2019 va guanyar els primers premis del Segon Concurs Internacional de Piano de Tucumán (l'Argentina), del Ferenc Liszt a Parma (Itàlia) i del Concurs Steinway (Alemanya). El 2018 va rebre els tercers premis del de Dublín i de la Maria Canals de Barcelona.

També ha rebut altres reconeixements en concursos internacionals com el primer premi i premi del públic del Ferenc Liszt a Weimar (Alemanya), el Premi Jaén el 2015 i el primer premi d'Execució Musical Dr. Luis Sigall, (Xile) el 2014. Així mateix, el 2012 va rebre quatre primers premis: en l'Online Piano als Estats Units; el de Massarosa (Itàlia); Princesa Lalla Meryem (el Marroc), i Ennio Porrino (Itàlia); així com el primer premi del Ferenc Liszt, sota la presidència de Martha Argerich el 2009.

Sitxev ha actuat en prestigiosos auditoris d'Europa, Amèrica i Àsia tant en recitals com a solista amb grans orquestres, com la RTÉ National Symphony Orchestra de Dublín, The Netherlands Symphony, Simfònica de Sant Petersburg o l'Orquestra Simfònica Nacional Juvenil de Xile, entre altres.

Ha sigut reconegut en el prestigiós DAAD d'Alemanya, va obtenir la beca de la Societat Richard Wagner de Bayreuth, la de la Fundació Rostropóvitx de Moscou i la de la Fundació Constantine Orbelian de Los Angeles. A més, ha gravat un disc per a la Ràdio Txeca.

Sitxev va començar els seus estudis als set anys i només amb deu ja va debutar amb el *Concert per a piano i orquestra número 1* de Beethoven. Es va graduar en el Conservatori Txaiovski de Moscou, i posteriorment es va desplaçar a la Universitat de Salzburg Mozarteum.

Antonio Simón

Convençut que la música culta occidental està necessitada d'una renovació radical de forma i contingut, Antonio Simón proposa en els seus concerts una combinació inusual d'investigació històrica i indagació emocional, cosa que sovint condueix a noves i inesperades lectures del repertori clàssic. Persuadit que, parafrasejant Verdi, "un retorn a pràctiques interpretatives passades és el camí cap al futur", Simón confronta l'òïdor contemporani amb narratives que beuen de la investigació en fonts històriques alhora que eviten les convencions del *mainstream* clàssic.

Format a Madrid, Zagreb i Amsterdam amb Ana Guijarro, Vladímir Krpan i Richard Egarr, Antonio Simón és un dels teclistes més versàtils de la seua generació, i es mou amb comoditat entre el piano, el *forte-piano*, el clavecí i el clavicordi. És de ressenyar el seu interès especial en les pràctiques interpretatives i els instruments del repertori romàntic. En aquest camp, ha gravat juntament amb Trino Zurita l'obra completa de Ferenc Liszt per a violoncel i piano.

Com a investigador, ha oferit conferències concert en universitats d'Europa, els Estats Units i Austràlia i la seua tesi doctoral ha rebut el premi Mariano Soriano Fuertes de Musicologia. Com a intèrpret, es presenta sovint en prestigioses sales i festivals, com l'Auditori Nacional de Madrid, la Quinzena Musical de Sant Sebastià, el Festival de Piano Romàntic de Verbania (Itàlia) i les Glazvene Veceri o Sv. Donat de Zadar (Croàcia).

Catedràtic de piano en el Conservatori Superior de Música de Màlaga, Antonio Simón ha protagonitzat al piano i al clavecí un documental sobre el compositor Domenico Scarlatti per a la televisió americana PBS que ha sigut distingit entre les recomanacions especials del diari *The New York Times*.

© Jonathan Grimbent-Barré

Ryutaro Suzuki

Ryutaro Suzuki va nàixer al Japó el 1990. Es va traslladar a França el 2008 per estudiar en el Conservatori Nacional Superior de París, on va ser alumne de Bruno Rigutto i Hortense Cartier-Bresson, i va assistir a classes de Michel Béroff i Michel Dalberto. Actualment completa la seua formació amb Eliso Virsaladse a l'Escola de Música de Fiesole.

Com a solista, ha actuat amb orquestres com la Filharmònica de Tòquio, la Filharmònica Nacional d'Odessa, la Simfònica Nacional de Colòmbia, Conservatori de París o Filharmònica de Louisiana.

Ha sigut premiat en diversos concursos internacionals, com l'Internacional de Piano de l'Illa de França (primer premi), el Concurs Internacional de Piano en memòria d'Emil Goilels (segon premi), el Concurs Internacional de Música Val Tidone (segon premi), Concurs Iturbi de València (tercer premi), Internacional de Piano Ciutat de Ferrol (Premi a la millor interpretació de música espanyola), Internacional de Tbilissi (Premi Chopin), semifinalista del Concurs Internacional Long-Thibaud-Crespin i del Concurs Internacional George Enescu.

Actua a Europa, Sud-amèrica i el Japó, i en festivals com el Sommets Musicaux de Gstaad, el de Nohant o el Chopin de París. El seu repertori abasta des del barroc fins al contemporani. La seua discografia inclou obres de Domenico Scarlatti, Mozart, Ravel, Liszt, Debussy, Ibert i Hisatada Otaka. El 2016 va fer la presentació mundial de *Jazz Étude* de Thierry Escaich.

© Sanz Fotografis

Xavier Torres

Xavier Torres és un dels pianistes espanyols més suggestius de la seua generació. El seu vast repertori abasta des de peces dels primers clavecinistes francesos fins a obres de compositors actualment vius. Les seues interpretacions de Johann Sebastian Bach, Ludwig van Beethoven, Ferenc Liszt, Maurice Ravel i Franz Schubert han despertat elogis especials en mitjans especialitzats.

Guanyador de nombrosos premis d'interpretació pianística, el seu primer disc, amb les *Variaciones Goldberg* de Bach i distribuït per IBS Classical i Naxos Internacional a 37 països, va rebre el 2017 el premi Melòman d'Or, cinc estrelles en la revista *Scherzo*, crítiques positives al Canadà, França i el Japó, i la inclusió per part de la prestigiosa revista britànica *Gramophone* en una selecció de cinc versions de les *Goldberg* fetes els últims anys.

Entre les seues actuacions més sobreïxents cal destacar la seua participació com a solista en sis edicions del Festival del Mediterrani; la intervenció en el cicle *Tempo Liszt* en els Teatres del Canal (Madrid) com a solista amb el Grup Mixtur i la direcció de Maxime Pascal, o el seu reeixit debut com a solista amb l'Orquestra de València dins de la temporada d'abonament del Palau de la Música amb el *Concert per a la mà esquerra en Re major* de Ravel.

Així mateix, cal ressaltar els concerts que du a terme a Alemanya, França, Polònia i Portugal i el seu debut en la Societat Filharmònica de València, interpretant la primera audició a la Sala Iturbi del Palau de la Música de la *Primera sonata per a piano* de Serguei Rakhmàninov, així com altres actuacions com a solista amb els directors Sergio Alapont, Hilari Garcia, Miguel Ángel Navarro, o més recentment i de nou amb l'Orquestra de València amb Álvaro Albiach.

Pròxims compromisos inclouen recitals i concerts amb diverses orquestres a Espanya i Hongria. Torres és catedràtic de piano per oposició i actualment desenvolupa la seua tasca docent en el Conservatori Superior de Música Salvador Seguí de Castelló.

Roberto Turlo

Roberto Turlo (Benicàssim, Castelló), es va graduar amb les qualificacions més altes i Premi d'Honor en el Conservatori Superior de Música de València, on va estudiar amb Francisco Salanova. Amplia estudis amb Vicent Llimerà. També van influir en la seua formació Lothar Koch, Lajos Lencses, Ramón Puchades i Hansjörg Schellenberger, entre altres.

Ha col·laborat amb la Simfònica de Sevilla, Orquestra de Còrdova, Simfònica de Madrid, Cambra de Moldàvia, Simfònica de València, Simfònica de Madrid, Beethovenhalle de Bonn, Solistes de la Simfònica de Bilbao, Navarra, Clàssica de Mallorca, Simfònica Europea, Nacional d'Espanya, Banda Simfònica de Montevideo, Orquestra Reina Sofia, Simfònica de Barcelona...

Amb les agrupacions esmentades ha fet gires nacionals i internacionals per Alemanya, Àustria, França, Itàlia, el Japó, Portugal, la República Txeca, Suïssa, l'Uruguai... En les diferents formacions simfòniques ha sigut dirigit per Rafael Frühbeck de Burgos, Miguel Ángel Gómez Martínez, Leopold Hager, Jesús López Cobos, Lorin Maazel, Zubin Mehta, Kent Nagano, Josep Pons, Mstislav Rostropòvitx, Pinchas Steinberg, i Walter Weller.

Ha compartit escenari amb solistes i cantants com Salvatore Accardo, Joaquín Achúcarro, Ainhoa Arteta, Daniel Barenboim, Teresa Berganza, Mònica Caballé, Josep Carreras, Plácido Domingo, Alfredo Kraus i Mstislav Rostropòvitx, entre altres.

Des del 2008 lidera diferents projectes de música de cambra amb el grup Septet Solistes València, i amb destacats cantants del panorama operístic internacional, com Nancy Fabiola Herrera, María José Montiel, Isabel Rey, Sandra Pastrana o Rinat Shaham.

Des del 2006 és director artístic del Zingerseptet, amb el pianista Pablo Zinger, hi ha fet diferents gires nacionals. Turlo és artista Yamaha i toca amb Yamaha custom sistema duet. Des de la temporada 1999/2000 és oboé solista de l'Orquestra de València.

Zifan Ye

Zifan Ye va néixer el 2000 a Mongòlia Interior (la Xina), i va rebre les seues primeres lliçons de piano als cinc anys. Tres anys més tard, ja havia començat estudis superiors de piano en la classe per a grans talents del professor Xi You, en el Conservatori Central de Música de Pequín.

A l'octubre del 2017 va continuar els seus estudis musicals en la Universitat de Música, Teatre i Mitjans de Comunicació d'Hannover. Amb vint anys tocava en públic les 32 sonates per a piano de Beethoven, i va fer concerts específics per a commemorar el 250 aniversari del compositor alemany.

Va guanyar els primers premis dels concursos Pietro Argento, María Herrero i Internacional de Piano de França; així com el segon premi del Golden Bell de la Xina i el quart del concurs CCOM Concerto. També va ser guardonat en el IV Concurs Internacional de Piano de Vigo, en el XIX Concurs Internacional de Piano Compositors d'Espanya i en el Concurs Internacional de Piano d'Ettlingen, el 2014.

Ha actuat davant més de 10.000 persones en els 40 recitals que va oferir en diversos països el 2018 i el 2019, i ha participat en prestigiosos festivals internacionals a Àustria, la Xina, Espanya, França, Itàlia... Ha col·laborat, entre altres, amb les orquestres simfòniques de la Universitat de Kassel, Torun, Tianjin i Sichuan a la Xina.

El Deutsche Musikleben Stiftung el va seleccionar com a músic patrocinat per al 2019/20 i el 2020/21. Ha sigut finalista de la Fundació Musical Yamaha 2020 a Europa i del Concurs Iturbi de València el 2021.

Orquestra de València

Va ser creada per l'Ajuntament de València el 1943, amb el nom d'Orquestra Municipal de València, i Joan Lamote de Grignon com a primer director titular. El 1990 va canviar la denominació a Orquestra de València. És la formació resident en el Palau de la Música des de la seua inauguració el 1987.

Els seus directors titulars han sigut Hans von Benda, Napoleone Annovazzi, Heinz Unger, José Iturbi, Enrique García Asensio, Pedro Pirfano, Luis Antonio García Navarro, Lorenzo Martínez Palomo, Benito Lauret, Manuel Galduf, Miguel Ángel Gómez Martínez, Yaron Traub i Ramón Tebar. Des de setembre del 2021 Alexander Liebreich n'és el director titular i artístic.

Com a convidats l'han dirigida Ataúlfo Argenta, Rudolf Buchbinder, Sergiu Celibidache, Riccardo Chailly, Jesús López Cobos, Vladímir Fedosséiev, Rafael Frühbeck de Burgos, Valeri Guérguiev, Pablo Heras Casado, Clemens Krauss, Peter Maag, Zubin Mehta, Yehudi Menuhin, Gianandrea Noseda, George Pehlivanian, Krzysztof Penderecki, Pinchas Steinberg, Shiyeon Sung, Iuri Temirkánov o Walter Weller, entre altres.

Entre els solistes instrumentals que han actuat amb l'Orquestra figuren Salvatore Accardo, Joaquín Achúcarro, Maurice André, Félix Ayo, Daniel Barenboim, Alexander Brailowsky, Boris Giltburg, Hilary Hahn, José Iturbi, Leonidas Kavakos, Guidon Kremer, Elisabeth Leonskaya, Radu Lupu, Yehudi Menuhin, Maria João Pires, Arthur Rubinstein o Narciso Yepes. I entre els vocals, Victoria de los Ángeles, Hildegard Behrens, Teresa Berganza, Montserrat Caballé, Plácido Domingo, Juan Diego Flórez i Anna Lucia Richter.

LOV ha fet diverses gires internacionals, com les que va fer per França i Anglaterra el 1950; Itàlia i Turquia el 1996, Alemanya el 2002 i Àustria i Txèquia el 2008, així com actuacions en els festivals internacionals d'Istanbul, Ravello (Itàlia), Schleswig-Holstein, a Alemanya, i Tage für Neue Musik, a Zuric, i Salle Gaveau de París a l'abril del 2022.

MÉS INFORMACIÓ

Festival de Piano Iturbi
Servei de Cultura, Àrea de Cultura de la Diputació de València
C/ Corona 36_46003 València
96 388 31 73
pianoiturbi@dival.es
www.pianoiturbi.dival.es

Programació subjecta a possibles canvis.
Informació actualitzada en www.pianoiturbi.dival.es

ORGANITZA:

València|és|música

COL·LABOREN:

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
veu

INSTITUT
VALENCIÀ
DE CULTURA

II FESTIVAL DE PIANO ITURBI

28 d'octubre - 4 novembre 2022

Cicle de Recitals Iturbi

6 maig - 4 novembre 2022

pianoiturbi.dival.es

València|és|música

Amb la col·laboració

